

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 „ — „

NAGYVÁRAD, június 11.

Deficites gazdálkodás.

Előre látható volt, hogy a mult inséges esztendő az államháztartáson is érzékeny nyomokat fog hagyni. Mikor az inségesek kenyeret és vetőmagot kértek az állam megettette azt, hogy felfüggesztette az adóbehajtásokat, néhol el is engedte az adót, sőt vetőmagot is adott — kölcsönbe. Kenyeret azonban nem adott nekik. De ebből is előre lehetett gondolni, hogy az idej adójövedelem csökkenni fog, — egy-két millióval, ami természetesen balra billenti az államháztartás mérlegét és eltünteti a költségvetésnek 75,000 forintban előirányzott feleslegét.

Azonban az első évnegyed szomorú pénzügyi eredménye, melyet most tett közzé a hivatalos lapban a pénzügyminiszter, sokkal meglepőbb dologról értesítette az ország közönségét. Az idej első évnegyed ugyanis harminczegy millió deficittel zárult.

Jól tudjuk, hogy az első, sőt a második és harmadik évnegyed is mindig deficittel szokott végződni, de helyre hozta azt az utolsó; s ezért ezt nem is tekintik tényleges deficitznek, hanem művelven »kezelési« deficitznek.

Csak hogy más esztendőben a három évnegyed kezelési deficitzje együttesen sem rugott ilyen horribilis összegre és így jogosan lehetett reményleni, hogy a termés betakarítása után beköszöntő utolsó évnegyed busásan meghozza a kint levő

adókat — késedelmi kamatokkal együtt és megszünteti az egyes tételeknél mutatkozó deficitzet, amely a pénzügyminiszter magyarázata szerint úgyszólván »futó, átmeneti« természettel bíró jelenség.

A mostani deficitz kimagyarázásánál már Lukács miniszter nem elégszik meg az eddigi methodussal, hogy egyszerűen múlt tüneménynek deklarálja azt. Hosszas indokolást fűz a kimutatáshoz, de ez az indokolás nem ad tiszta képet a helyzetről.

Egyik mentsége, hogy az adóvéghajtás szünetet tartott s nagyon sok adót egészen elengedtek az inséges vidéken, megállja a helyét, de a 31 millióból csak másfél milliót magyaráz meg, még csak ennyivel apadt az egyenes adókból befolyó jövedelem; sőt ezt is ellensúlyozza felerészben a fogyasztási adójövedelem gyarapodása.

A miniszternek másik főmentsége az a körülmény, hogy a közös kiadások a mult évben ötödfél millióval emelkedtek s ezt a csekély póthitelt, mely még a mult év mérlegét terhelte, csak a folyó év elején számolták el. Csak hogy akkor pedig az 1897-iki mérleget és kimutatott felesleget teszi tönkre ez a közös-ügyes póthitel.

És még mindig marad 24 millió deficitz, amelyet »átmeneti jellegű ingadozásból« ki magyarázni nagyon naiv dolog lenne, különösen akkor, amikor minden inség és adóelengedés dacára tényleg két millió forinttal gyarapodott az előző év-

hez képest az első negyedév bevételeinek összege.

Ez a feltűnően rossz pénzügyi eredmény azt mutatja, hogy nem lehet tovább folytatni a szemképráztató játékot, melyet Wekerle honosított meg. A költségvetés nem reális, régen hangsúlyozta az ellenzék, Horánszky és társai ki is mutatták a költségvetés hibáit, — de nem adtak semmit felvilágosításokra.

A nép adózóképesége ki van merítve, nem lehet tovább fokozni azt. A pénzügyminiszterek azonban mindig többet és többet irányoztak elő, hogy kollégáik szertelen követeléseit kielégíthessék. E mellett a legfőbb adóalappal, a magyar föld sorsával mit sem törődtek; így nem csuda, hogy zátonyra jutott a liberális gazdálkodás.

Most már nincs egyéb hátra, mint emelni a kvótát, akárcsak szerény néhány perccenttel is. Jól tudjuk, hogy minden egyes perccent kvóta-emelés több mint egy millió forint gyarapodást jelent — a közös kiadásokban és adóemeléskben — Magyarország számára.

Ha pedig ez bekövetkezik, akkor nincs az a Wekerle, aki még egyszer helyreállítsa Magyarország pénzügyi mérlegét.

Az idej szépen mutatkozó terméstől még sokat remélhetünk, ha a börzespekuláció megint le nem nyomja a gabona árakat a régi alacsony nivóra, amire már megindult a hajszja.

Akkor aztán ettől is hiába várjuk a javulást.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy úr.

Irta: Endrei Kálmán.

György úr a vivásban, lovaglásban, a sakkozásban, de különösen a kalabriászban mester volt, s ha ez utóbb említett művészeti naponkinti gyakorlása mellett a hajnali szellő mégis mindég üresen találta zsebeit, ha azokba olykor-olykor kíváncsian beléfujt, ennek nem az volt az oka, hogy talán azok véletlenül kifordultak, s tartalmukat az utca pora nyelte el, vagy a későbbben járóelők kapkodták föl, hanem az, hogy addig nem szokott volt hazamenni míg zsebében pénzdarábot hallott csörögni.

Midőn atyja meghalt, s minden vagyonát reá hagyta, a mi nem éppen csekély értéket képviselt, se' hossza se' vége nem volt a dorézolásnak.

Neki ekkor ha kelt a nap, esti nyolcz órakor kelt, de hogy mikor nyugodott, azt pontosan meghatározni soha sem lehetett.

Ő maga pedig gyorsabban és biztosabban — mint Tell Vilmos kilőtt nyila Geszler felé — homlokegyenest rohant az anyagi és erkölcsi csőd tátongó sötét ürege felé.

Csak mikor a petyhüdt idegek, az agyonfárasztott test megtagadták a szolgálatot, mikor atyja vagyona már romokban hevert, akkor kezdett eszmélni.

A romokból azonban, az apa által véres verejtékkel szerzett és a fiu által könnyelműen felperzselt vagyon úszkeiből mégis sikerült neki hosszas és fáradságos keresés után egy már alig-alig pislogó paraszat kikaparni, melynél magát — ha azt a munka oxigénjével élesztette volna — hosszabb időn keresztül melegengetheti.

De ő és a munka nem voltak barátok.

Sokszor elmondá ő már nevetve azt a hazugságot azoknak a kik őt munkátlansága miatt feddették, hogy: egyszer már próbált csokolózni, brudert inni a komoly munkával, de az csók helyett ajkon harapta, a feléje nyújtott baráti poharat pedig visszalökte, annak tartalmát szeme közé locsantotta, a mikor aztán végig meghasonlottak egymással (már t. i. ő is a munka.)

Megmentett kis pénzecskejével György úr nem tisztességes foglalkozás keresésére indult, hanem a kártyázók közé, a kik azonban — miután hamis játékon csipték rajta — csakhamar kiküszöbölték körükből.

De az Isteni gondviselés, mely minden eltévelyedettnek alkalmat nyújt a megtéréshez, neki is segélyére sietett újból.

Mikor már kenyerének utolsó falatját is elfogyasztotta, mikor már épen erősítő göröcsöket kötött arra a rongyos kötélre, a mely őt a levegőben lóbalni fogja, akkor egyik nagybátyja jóvoltából több ezer forint értékű birtok ura lön.

Mondják, hogy a szélsőségek széles, jókarbantartott utjai között a mindenben mérték

tartani tudás keskeny, nehezen járható ösvénye húzódik végig.

A pazarlás, a mely a szélsőségek útján halad, ha meghasonlott önmagával, rendesen keresztül ugorja ezt a keskeny ösvényt, hogy a szélsőség másik tulsó útjára jusson át, hol a kapzsiság settenkedik.

György úr most már nem elégedett meg azzal a vagyonnal, a mely Isten kegyelméből osztályrésze lett, s a mely neki a tisztességes megélhetést biztosította. Neki nagy vagyon után sóvárgott a lelke.

Ma is egész napon keresztül azon töri a fejét, hogyan lehetne ezt elérnie?

Ott ül szobájába az asztal mellett, körülötte hirlapok hevernek, melyekben a nevezetesebbek, sikkasztások és csalásokról szóló hírek vörösrózzal vannak aláhuzva. György úr figyelmesen keresztül olvassa mindeniket. Néhanéha félelemgerjesztő, kaján mosoly ül ki arczára, a mely azonban onnan, midőn egy másik hír olvasásába fog, csakhamar eltűnik. Most hirtelen összevonja szemöldökét s idegesen harapdálni kezdi szivarja végét, majd meg később teljes erejéből, szakadatlanul szivni kezdi azt, úgy, hogy mindakét orrczimpája kitágul belé, szemei kidüllednek, arcza pedig behorpad. Időmultával azután lassan-lassan lecsillapszik, s nyugodtan olvas tovább.

Épen talált is már valami eredetit. Mosolyogva hunyorítja szemeit a mig olvassa, s a mint a végére ér, csettint egyet ujjával, végül jó kedvűen veri le a hamvat szivarja végéről. Vesz felöltőjét s miután néhány üz-

A „Magyar Hirlap“ védekezése.

Igazán érdekes a liberális észjárás — szorult helyzetek idején. A M. H. első volt, mikor Lep-sényi ellen, (kinek először tudta nélkül, másod-szor tilalma daczára tette közzé Zimándi az ő hirhedt felszólítását), agitálni kezdett. Nem kell kimélni azt, aki Kossuthot gyalázta. Hja! persze akkor kath. papról volt szó. Szenzációs téma és szidás szempontjából népszerű bizonyos körök előtt. Ez az agitáció undok módon sikerült is. De ez ügyből kínos fordulat fejlődött ki. Az Alkotmánynak hosszu a memoriája s rá olvasott a M. H.-ra, ugyancsak ráolvasott, hogy ez a féktelen liberális lap éppen a Kossuth halál hírére közölte az elhunyt életrajzát s benne a Zelenyák-Zimnádý-féle dolgokat: kártya sikasztás etc. afférről. A leleplezés keserves hatása lett. Kezdték a M. H.-ot kidobálni a kaszinókból s mit tehet a M. H.? le hordja az indiskrét »Alkotmányt« s kijelenti, hogy ő bizony, sajnos, hozta azt a cikket Ferenczy leírása alapján, de dicsőíteni akarta vele Kossuthot. Hm! hm! persze ki gondolta volna akkor, Kossuth halálakor, hogy nemsokára a Kossuth-pártiak »angenehm«-ek lesznek a kormány előtt? Akkor még Kossuth mumus volt a liberálisok előtt, ma? . . . a fiu expialta előttük atyja tetteit s a párt még jobban

A névmagyarosítás érdekében.

Halmos János polgármester a névmagyarosítás ügyében a következő körlevelet intézte az összes székesfővárosi hivatalokhoz és intézetekhez:

Napról-napra sűrűbben találkoznak ama dicséretes törekvés terjedésének örvendetes jeleivel, a melylyel a magánosok, valamint különösen tömeges föllépésükkel a közélet szolgálatában állók idegen hangzású családnevük megmagyarosításával tehetségükhöz mérten iparkodnak a magyarság eszméjének szolgálót tenni.

Szükségtelennek tartom a névmagyarosításnak nemzeti szempontból való üdvös voltát, vagy annak jogosultságát bőven fejtegetni, mert csak az előítélet, vagy a kicsinyes elfogultság tekintheti áldozatnak azt, a mi a higgadt közvélemény szerint hazafias kötelesség.

Kis nemzet vagyunk, származásra és ér-

dekekre idegen nemzetek millióitól körülvéve, czélérdékünk követeli tehát a nemzeti öntudat és a faji együvértartozás érzelmeinek buzgó ápolását és mindannak lelkes felkarolását, ami erősítésükre és fejlesztésükre alkalmasnak mutatkozik és nem kicsinyelhetünk semmiféle olyan törekvést, semmiféle olyan mozgalmat, amely a magyar faj erősítésére és szaporítására szolgálhat.

Egyenesen országos érdek fűződik pedig ahoz, hogy a székesfőváros közéletében és első sorban közigazgatásában teljesen, tehát külső nyilvánulásaiban és valójában a magyar nemzet fővárosává legyen és nem lehet kétségbe vonni, hogy e czél szempontjából a magyar nevű tisztviselői és hivatalnoki kar nagy jelentőségű tényező.

Ezektől a szempontoktól vezéreltetve bocsátom ki jelen körlevelemet és én bizom törekvésem helyességében és igazságában, bizom a székesfőváros érdekelt tisztviselőinek, hivatalnokainak és minden alkalmazottjának erős hazafias érzésében és a hazafias érzelmük erejébe vetett bizalomtól áthatva intézem kérő szavaimat első sorban a székes főváros hivatalainak s intézeteinek főnökeihez, mint a kiknek példaadása vagy buzdító közreműködésük nyomán e részben nagy eredményekre tenni reményem, intézem továbbá a székesfőváros minden érdekelt alkalmazottjához, abban a várakozásban, hogy méltányolva a fenntebb felsorolt szempontokat, nem fognak késni családnevüknek magyarra leendő megváltoztatásával, hogy nemcsak lélekben és érzésben, de külsőleg is egybeforrottak azzal a nemzettel, amelynek tagjai.

A közel jövő mindenestre igazolni fogja, hogy akkor, amidőn a székesfőváros tisztviselőinek és hivatalnokainak és általában összes alkalmazottjainak hazafias érzéseire hivatkoztam, szavam nem hullott meddő talajra. Ebben a reményben közlöm az érdekeltek megfelelő értesítése végett jelen körlevelemet a székesfőváros összes hivatalainak és intézeteinek főnökeivel, előljáróival és igazgatóival.

Budapesten, 1898. június hó 4-én.

Halmos, s. k.
polgármester.

letet összejár, újra visszatér. Bezárkózik szobájába Meggyújtja lámpáját és ir nagyon sokat. Jóval éjjel után aludt ki csak a fény ablakában.

Harmadnapon tizenkét különböző, részint fővárosi, — részint vidéki pénzintézet bíráló tanácsában szóltott így az elnök:
Sommy György k . . . i földbirtokos, három havi lejáratu elfogadványa ellenében, melyen kibocsátó és forgató gyanánt gróf B . . . Géza szerepel, tőlünk tizenötezer forint kölcsönt kér 5 1/2%-os leszámítolás mellett olyformán, hogy ezen összeg harmincezerforint becsértékű telekkönyvi kivonat szerint teljesen tehermentes birtokára bekebeleztessek. A kölcsön azonnal folyósítandó.

Rövid eszmecsere után a tizenkét intézet közül kilencz azonnal folyósítá a kölcsönt. Így tehát százharmincezer forint ütötte a markát György urnak azon nagylelkű tette révén, hogy koncz gyanánt odadobta birtokát a bankoknak, hadd rágódjanak rajta. Igaz ugyan, hogy a kölcsönt nem folyósították volna azonnal, ha csak olyan kifogástalanul nem hamisítja a váltókra gróf B . . . Gézának a nevét. Dehát mindez mellékes. A fő e dologban az, hogy György ur alchymia nélkül is tud aranyat gyártani s éppen ez az érdeme.

Reggel egy szürke czipolyos ur távozik György ur lakásából.

— Vajjon ki lehet? találgatja a házmester.

György ur semmiesetre, mert ő hirtelen szőke ember, ennek pedig ugyancsak barna a bajusza.

Ez fekete szakállat is hord, míg György ur borotváltatja a magáét.

— Különös, hogy én ezt az ismeretlen urat nem láttam ide bejönni, pedig látnom kellett volna, mert a mióta a kaput kinyitottam mindég az udvaron vagyok.

Ugyanez a szürke czipolyos ur a pályaudvar felé tart, hol jegyet vált a legközelebb induló gyorsvonatra. Ő az, a ki másnap ugyancsak törülgeti szemüvegét, mielőtt egyik német lapban valami »Gefährlicher Betrüger«-ről szóló hasábos cikk elolvasásába kezdene.

A szürke czipolyos ur az a ki Hamburgban Amerika felé jegyet vált, s ugyancsak ennek az urnak a fejről reptül le — egyik mállahordó ügyetlensége folytán — a cylinder és vele együtt a fekete paróka, a mi az ott álló rendőrtisztviselő figyelmét csak azért vonja magára, mert különösnek találja, hogy valaki nyáron fekete parókát viseljen akkor, a mikor a természetől még nagyon szép és dus szőke hajjal van megáldva.

Ennek a rendőrtisztviselői csodálkozásnak volt a folyománya, hogy György ur alárcz nélkül volt kénytelen visszautazni Magyarországra, a hol, hogy el ne illanjon újra, — a hűvösre tették, a hol már gyakran elmesélte fogolytársainak: hogyan járt ő a munkával, midőn vele csókolózni, brüdert inni akart.

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, június 11.

Berzeviczy Albert nyitotta meg üres padok előtt az ülést és mutatta be az immár mindennapos kérvényeket.

Miután interpelláció nem volt bejelentve, áttért a Ház a napirenden lévő

betegápolási javaslat

részletes tárgyalására.

A 4. és 5. szakaszt vita nélkül fogadta el a Ház.

A 6. §-hoz Polónyi Géza módosítást ajánl, mely szerint a szolgálatban ideiglenesen nem lévő cseléd is ápoltsék. Miután Perczel miniszter is hozzájárult a módosításhoz, a Ház elfogadta a szakaszt a módosítással.

A 7. §-t Heltai Ferencz kívánta módosítani. A 7. §. első sorában lévő »vagyontalansága« helyett »szegénysége« és a második sorban lévő »szenvedők« után »szegény ápoltak« tétessék.

Komjáthy Béla a szakaszt úgy kívánja módosítani, hogy a szülő a gyermekért és viszont viselje a betegápolási költségeket, de a nagyszülő az unokáért és viszont ne legyen erre kötelezve.

Perczel miniszter hozzájárul Heltai módosításaihoz, Komjáthyét mellőzni kéri. A Ház ily értelemben határoz.

A 8. §-nál újból Heltai Ferencznek volt 3 módosítása. A második bekezdésbe beszúrásék a »szegény be egek ápolásáról és eltartásáról.« A harmadik bekezdéshez következő szavakat kívánja függeszteni: »A törvény követelményeihez képest iskoláztatni.« A 8. szakaszt még a következő új bekezdéssel kívánja megtoldani: Ha valamely szegény ápolásra szorul valahol, a hová nem illetékes, akkor a község a hol van, tartozik ápolásáról gondoskodni a költségek visszatérítésére vonatkozó igények fenntartásával az illetőségi községgel szemben.

Polónyi stílis módosítást ajánl, ugyszintén Szűcs Pál is.

Perczel miniszter elfogadta a módosításokat, kivéve Heltai utolsó módosítását. Ezt azután Heltai visszavonta. A szakaszt elfogadták a módosításokkal.

A 9. §-t Buzáth Ferencz úgy kívánja módosítani, hogy a járvány elleni védekezés költségeit a község csak fele részben viselje a község tulterhelhetése esetén viselje az összes költségeket az országos betegápolási alap.

Heltai Ferencz stílis módosítást ajánl. Perczel miniszter Buzáth módosítását nem fogadta el. Heltaiét igen. A Ház is így határozott.

A 10. §-t Heltai úgy akarja módosítani, hogy tétessék oda: A szegény közveszélyes elmebeteg felvétele az államkincstár költségére meg nem tagadható. Ezután módosítását Perczel miniszter szavai után visszavonta.

A 14. §-hoz Radocza és Heltai nyújtottak be módosításokat, melyeket a Ház el is fogadott.

A 17. §-nál Polónyi Géza a horvát községi illetőségre és a horvát és magyar betegek ápolásának viszonyosságára vonatkozó módosítást adott be, melyet Perczel belügyminiszter is elfogadott. Elfogadta a Ház is.

A 18. §-nál Komjáthy felvilágosítást kért a belügyminisztertől e törvény Füvében való életbeléptetése tárgyában.

Perczel a felvilágosítást megadta, mire a javaslat utolsó pontját is megszavazták.

Még tudomásul vette a Ház a közigazgatási bizottság jelentését, az iparfelügyeletnek az építő iparra való kiterjesztését illetőleg.

Ezzel az ülés véget ért.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap délután folytatólagosan határozott az első napról elintézetlenül maradt ügyek felett.

Dr. Bulyovszky József polgármester elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula, Mezey Mihály, Szokoly Tamás, Schöpflin Ágoston, Andriská Károly, Bertsey György, Déry János, Fekete László, Hoványi Géza, Mészáros József, Milibák József, dr. Sipos Árpád, Stern Herman, dr. Friedländer Sámuel, Serényi Gusztáv, Balogh Döme, Hillinger Lipót, Janky József, Kunz Gusztáv, Mandel Adolf, Mihelfi Adolf, Nyiri György, Rendes Vilmos, dr. Bulyovszky József, Rácz Mihály, Komlóssy József, Szüts Dezső, Istvánffy István, dr. Gram Károly, Bordé Ferencz, Dus László, Tóth Márton, Busch Dávid, Hegedüs Géza, Ragány János, Szücs István.

Első sorban az első napi közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették.

A hitelesítés után felszólalt Bertsey György egy közérdekű ügyben. A gázgyár a javítások és átalakításoknál oly magas díjakat szed, a mi a rendes árat 3-4-szer felülmúlja. Egy oszlop 3 frt helyett 14 frt stb. A várossal kötött szerződésben ki van mondva, hogy az ilyen munkák díjait évről-évre a város felülvizsgálja. Küldjenek ki egy bizottságot s abba egy szakértő iparost válasszanak be.

Az indítványt kiadták a tanácsnak.

Az óvodák ügye.

A tanács előterjesztette az óvodák építése ügyében kiküldött bizottság jelentését. A miniszter, mint már többször írtuk, azt óhajtja, hogy a segélyezések helyett a város amortizációs kölcsönrel tíz óvodát építtessen, a melyeknek fentartását is a város viseli. Azonban az óvónők fizetését és egyéb személyes járandóságokat az állampénztár viseli. A bizottság 180 ezer frtból kiépíthetőnek tartja a 10 óvodát s az évi törlesztés 9500 frt volna. — A bizottság, míg ez a kérdés megoldatik illetve végleges elintézését nyer, az eddigi óvónőket segélyezze, még pedig folyó év január 1-től. Továbbá szükségesnek látja a bizottság, hogy a mostani óvónők kinevezését lehetőleg biztosítsa.

Dr. Sipos Árpád, tanügyünk e lelkes vezetője szólott a kérdéshez. Alaposan ismertette az eddigi állapotot s a miniszter fentebbi óhajtját. Az 5 óvónő ez év elején teljes jóhiszeműséggel ment bele a dologba s ezért erkölcsileg kötelezve van a város segélyükre lenni. Majd szólott a kérdés anyagi oldaláról.

A 3 százalékos óvodai adóból 1300 frt áll még rendelkezésre. Kell és szükséges, hogy ezt az összeget az óvónők segélyezésére fordítsák, mert kétségtelen, hogy a 750 frtnyi évi fizetésükből odajutnak majd az óvónők, hogy nem tudják fentartani óvodáikat.

Javasolja azután, hogy a rendelkezésre álló 180,000 frtnyi összeget helyesen és úgy használják fel, a mint azt az ésszerűség mellett a város érdeke is követeli. Erre nézve és különösen az óvodák fentartására és karbantartására tesz részleges indítványt.

A nagy tetszéssel fogadott indítvány s Ragány főszámvevőnek néhány stílárius módosítást célzó indítványa után a közgyűlés a tanács előterjesztését elfogadja.

A vendéglői szabályrendelet.

Következett ezután a tárgysorozat 7-ik pontja, a tanács előterjesztése a fogadó, vendéglő, kávéház, kávémérési ipar gyakorlása iránt alkotott szabályrendeletre vonatkozólag, a mely szabályrendeletnek 3-ik pontját, a kötelező rendőri felügyelet fejében évenként fizetendő 20 frt díjra vonatkozó rendeletet, több kávé és vendéglős sérelmesnek talált s ezért a rendőrkapitánynál jogorvoslást keresett, a mely kérelemre a rendőrkapitányi hivatal a tanácshoz tett előterjesztésében mondott 3-ik pont törlését javasolja. A tanács ezzel az előterjesztéssel szemben foglalt állást.

Beczky volt az első felszólaló, a ki töké-

letesen a rendőrkapitányság álláspontjára helyezkedve, a kérdése 3-ik szakaszt törölni javasolja.

Serényi ugyan ezt indítványozza, de javasolja azt is, hogy miután a szabályrendelet 2-ik és 5-ik szakasza sem vált be, adassék ki az egész szabályrendelet a tanácsnak módosítás céljából.

Bertsey hevesen kikel a miatt, hogy a kávéások és vendéglősök tulontul vannak terhelve adókkal. Mert, akinek korcsmája, szállodája és kávéháza van, úgy 60 frtot köteles fizetni évenként, a mellett, hogy rendőri különös felügyeleti díjat esetről-esetre szintén köteles fizetni. Törölni kéri a 3. §-t.

Friedländer dr.: Egyenes megaláztatást lát abban, hogy a kávéások és vendéglősök kényszerű rendőri felügyelet alá vannak vonva. A tanács előterjesztését nem tartja sem jogosnak, sem méltányosnak.

Ragány: Éppen azon csodálkozik, hogy midőn arról van szó, hogy mit és mennyit költünk, mindig kevesebb a felháborodás, mint akkor, mikor a közközlőhöz fedezetet keresünk. Nem lát tulságos megterhelést a felügyeleti díjban, mert a melyik kávésnál, vagy korcsmárosnál ilyesmire szükség van, ott az bőven meg is térül, még pedig a vendégek zsebéből.

Szokoly ellenkező nézetet van s tökéletesen osztja Friedländer dr. felfogását. Nem fogadja el a tanács előterjesztését.

Dus: Semmi tekintetben sincs előtte szó-lóval egy nézetet.

Balogh Döme: Nem lát igazságtalan terhet a felügyeleti díjban különösen a kávéházaknál, ahol sokszor a reggeli órákig folyik a kártyázás és a dorbézolás. A tanács előterjesztését teljesen méltányosnak tartja.

Hlatky emelkedik fel utoljára szólásra. Teljesen a tanács álláspontjára helyezkedik és elfogadja az előterjesztését.

Elnök polgármester ezután szavazásra bocsátja azon kérdést, hogy a tanács előterjesztése vagy a rendőrkapitányság javaslata mellett dönt-e a közgyűlés.

Szavazás eredménye 11 igen, 11 nem. Többen nem szavaztak. Elnök a tanács javára dönt.

A Körözspartí védmű.

Következő kérdés a tanács előterjesztése a Körözs part biztosítására védművek létesítése ügyében. 2600 forint az előirányzott összeg.

Szokoly: Nem tartja időszerűnek, hogy azonnal határozzon a közgyűlés. Adják ki az indítványt a pénzügyi és építészeti bizottságnak.

Hlatky: Ellenkezőleg nagyon sürgősnek és fontosnak tartja a kérdést. Ajánlja is a javaslatot elfogadásra.

Erre általános felállással elfogadják a tanács előterjesztését.

Apróbb ügyek.

A 9-ik tételt elfogadja a közgyűlés: ugyan-ugy a 10-iket is, a mely utóbbi szerint évi 2000 forint segélyt szavaznak meg az iparos tanoncz iskolának.

Kovalikné Hubert Paulinának korpótlék iránt beadott kérvényét a tanács javaslatára elutasítják.

A 12 pontnál, a hol és a dadogók és hebegők tanfolyamára évi 150 forintot kér az illető szaktanító, a tanács elutasító indítványát tárgyalja a közgyűlés. Bár Sipos Árpád dr. mindenképpen mellette van annak, hogy a kért segély kiadassék, a közgyűlés szavazás utján

— 16 igen, 12 nem — a tanács javaslatát teszi magáévá.

Két lényegtelenebb pont után szóba kerül a számonkérő szék jelentése. Egyesek ennek a kérdésnek tárgyalását mellőzni óhajtják, de Hlatky figyelmezteti a közgyűlést, hogy a jelentés egyik pontja elodáztatlan jellegű. T. i. a pénztár pénzszekrényeinek másodkulcsai elvesztek, továbbá egy pánczélszekrényre is feltétlenül szükség van. Erre azután aképpen dönt a közgyűlés, hogy 1200 forintért rendeljen meg a város egy új pánczélpénzszekrényt, a meglévő pénzszekrények zárait pedig alakíttassa át olyképpen, hogy így azután minden pénzszekrényhez meg legyen a szükséges másodkulcs — példány is.

Nagy port vert fel a hátralevő pontok letárgyalása közben különösen a tárgysorozat 18-ik tételét képező kérdés.

A Sporttér ügye.

Ebben a tételben ugyanis előterjeszti a tanács azon szerződést, a melyet a város a »Lövészegylet«-tel kötött. A szerződés értelmében a város évente 6000 forintot fizet a lövészegyletnek azért, hogy ez gondozza a város tulajdonát képező Rhédey-kertet, a parkokat és utakat. A szerződés 12 évre szól.

Az első felszólaló Szokoly Tamás volt, a ki nem indokolatlanul kelt ki ez ellen a szerződés ellen. Joggal vetette szemére a szerződés megkötőinek, hogy könnyelműen dobnak ki 6000 forintot egy oly célra, a mely jogosulatlan és egy érdek-klikk szekerét tolja. Rhédey gróf évi 2300 forintot hagy a városra, hogy abból a Rhédey-kertet gondozza. És a város, akinek kötelessége lenne faiskoláját és tereit, mint tulajdonát házilag kezelni, s a város, a ki ezt 3000 forintból bizvást megteheti, ingyen átengedi a Rhédey kertet és egy nagy faiskolát a Lövészegyletnek, de sőt még 6000 forintot fizet is ezeknek, hogy tatarozzák egy keveset az utakat.

Am a vihar kitört, teljes erővel.

Egyetlen Bertsey volt, aki ugyanily értelemben kimondta a kopasz igazságot és azt, hogy ilyen szerződést nem ír alá.

Felszólaltak sorban: Ragány, Friedländer, Milibák, Hlatky, Dus és valósággal ékesszó-lóan fejtegették, hogy a városnak igenis tolnia kell a Lövészegylet szekerét, mert hisz a Lövészegylet létesítette a Sportpavillont. Bizony, nagy szó ez. 6000 forint évi szubvenczió mellett egy sportpavillont kapott a város.

Elég annyiból annyi, hogy a közgyűlés végre is megszavazta a szerződést.

Volt még néhány apróbb ügy, holmi szabadságolási ügy.

A mozgalmas közgyűlés úgy 7 óra tájban ért véget.

Lakoma Papp Miklós tiszteletére.

— A pénzügyigazgató ünneplése. —

Tegnap este fényes lakomára gyűlt össze Nagyváradi város elölkelő, a közéletben szereplő férfiai a Félix-fürdőben, hogy kifejezzék tiszteletüket, szeretetüket Papp Miklós kir. pénzügyigazgató iránt kir. tanácsossá történt kiténtése alkalmából.

Már kora délután sokan mentek ki a Félixbe, de a vendégek zöme este ment ki a kedélyes mulatságra.

A két nagy terembe alig fértek az ünneplők.

Ott voltak:

Papp Miklós, Sipos Orbán, dr. Bulyovszky József, Hlatky Endre, Molnár Géza, dr. Perjessy Mihály, Sucin Péter, Szmazsenka Ernő, Ho-

ványi Géza, Krüger Viktor, Velyászkó Gyula, dr. Berkovits Ferencz, Bölöny György, Rácz Mihály, Huzella Gyula, Kovalszky Kálmán, Hering Sándor, Mezey Mihály, Kenéz Sándor, Kiss Elek, Jablonszky Emil, Lakos Lajos, Rozsly Géza, Löwy Gyula, Dely Géza, Rátkay József, Wattay Gyula, Löwy Ign., Löwy Miksa, Löwy József, dr. Ullmann József, Kádár János, Papp János, Kiss Dávid, Perényi János, Jungreis Ign., Padala Pál, Zimmer Ign., Kovács Albert, Jugán Gusztáv, Keledy József, Vitán Árpád, Raffay Mihály, Vaday József, Nozák Rudolf, Schadeberg Béla, Stark Gy., Löblé H., Kiss K., Dr. Bodor Károly, Bige György, Kunz Gusztáv, Nyíry György, dr. Márkus László, Hirschman Konrad, Kovács Béla, Cseresznyés Albert, Bordé Ferencz, Busch Dávid, Dus László, Knaner János, Thuróczy Lajos, Fodor Károly, dr. Kiss Béla, dr. Duma Florián, Maróczy János Molnár Lajos, Láng József, Szita József, Retski László, Bihari Károly, Mátray György, Ötvös Béla, Biró László, Paskó Péter, Markely János, ifj. Fekete László, Berger Lajos, Klemens Péter, Novák János, Justh Károly, Winkler L., Kelen B., Nagy Ignác, Bozóky Béla, Wallner Ödön, Kaáli Nagy Endre, dr. Fráter Imre, Tomka József, Pekanovits Imre, dr. Baróthy Ákos Heimlik János, Halász Lajos, Láncoz Kálmán, Kopányi András, ifj. Popper József, Schatz Miksa, Puskás Antal, Szentpály Zsigmond, Csedy Zs. Weisz Gábor, Weisz Ernő, Moskovics József, dr. Moskovics Miklós, Heller Ede, Moskovics Mór, Moskovics Adolf, Moskovics Miksa, Róz Simon, Bogdánffy Sándor, Kozma Albert, Szathmáry Elek, Hegyesy Béla, Dobó Endre, Kaminszky János, Szabó Ákos, Virágh Géza Politovszky István, dr. Rácz József, Ferdényi J., Török Vaszali, Óváry Sándor, Papp Imre, Székely Sándor, Hansély István, Földessy Károly, Bary József, Tóth Imre, Sebő Pál, Papp György, Ragány János, Hegedüs Géza, Újváry Zsigmond, dr. Wimmer Julián, Hollósy Jenő, dr. Rácz Sándor, Malmak Róbert, Grácz Károly, Mura Fülöp, dr. Makkay Pál, Stécher A., Gálbory József, Vidosics Gyula, Ponyár János, Fényes M., Lévai Márton s még sokan.

Csakhamar megindultak a pohárköszöntők hosszú sora.

Először felszólalt dr. *Bulyovszky* József: Minden alkalommal kedves kötelessége a magyar embernek, hogy a legalkotmányosabb fejedelmet, Ő Felségét éltesse. Ez alkalommal neki jutott a szerencse erre, midőn Biharmegye és Nagyvárad város pénzügyigazgatóját Ő Felsége megérdemelt kitüntetésben részesíté. Élteni király Ő Felségét és az egész uralkodó házat.

A beszédet a jelen voltak állva hallgatták végig s végül lelkesen éljenztek.

Kovalszky titkár szép szónoklatban visszatekintett azon 26 évre, mióta a pénzügy-magyar. Papp volt, aki megkövetelte, hogy teljesen magyar legyen a vezetése alatti hivatal. Ezt bebizonyította a hol lehetett. Szive arany, jelleme aczél. Midőn kitüntetését ünneplik, kívánja, hogy boldog legyen, de ha az élet boros feleget von homlokára, oszlassa el azt a hazaszeretet és kötelesség érzete. Élteni. (Zajos, hosszas éljenzés.)

Papp Miklós: Mióta működik, nem érezte oly nehezen a pillanatot, mint most, mikor nem tudja kifejezni, a mi a szívében van. Mikor a tisztviselő pályára lép, csak a szerény elméletét viszi, remélve, hogy ez meghozza a gyümölcsöt. Nem mindig sikerül, mert nem mindig veszik észre. De mert vannak, akik figyelemmel kísérik. Ő is ennek köszönheti a kitüntetését. Ilyen szeretetre méltó kormányzó Beöthy László főispán, akit az Isten sokáig éltesse. (Éljenzés.)

Nagy Ignác: Kedves kötelességet tesz, mikor a vendégeket élteni, hogy megtisztelték az ünnepélyt. Élteni a vendégeket.

Hlatky Endre a jelenlevők nevében emel szót. Fejtegette, hogy nehéz a tisztviselő helyzete, de legnehezebb, legfélreértettebb a pénzügyi tisztviselőjé. A régi gyűlölet meg-

volt évtizedek kellenek, míg együlvölletet a magyar ember leküzd. Pedig ez a pálya, a melyiknél a legméltányosabban, legnagyobb igazságszeretet kell. *Papp* Miklóst mindjárt megszerették. Össze tudja egyeztetni az állam és a polgárság érdekét. Megfelel a legjobban helyén. Élteni.

Papp Miklós: Arra törekednek, amit az igazság parancsol. Mindég nem lehet mindenkinek az óhaját teljesíteni. Köszöni Hlatky szavait, kívánja, hogy az egész országnak sok ilyen kiváló férfja legyen, mint Hlatky.

Dr. *Róz* József *Papp* Miklóst, mint a fogasztási adók nagy mesterét élteni.

Kovács Albert vámtiszt (M.-Telegd): A pénzügyi tisztviselőket élteni.

Kovalszky J. Nagyvárad városért a közönségeért és a polgármesterért üritette poharát.

Még sokan mondtak talpraesett köszöntőket,

Kernács pinceszéje és konyhája általános elismerést aratott.

A katolikusok ünnepe Szilágy-Somlyón.

Sz.-Somlyó 1898. jun. 10.

A sz.-somlyói r. kath. egyháznak ügyei pár év előtt ugyancsak kátyuba jutottak. Temploma, — mely a Báthory István idejében annak nagylelkű adomány levele folytán 1570-ben épült s az ország egyik kiváló történelmi emlékére máig is büszkén hirdeti a nagylelkű fejedelemt, későbbi hatalmas lengyel király békességét, vallásosságát, — immár roskadozni kezdett. Leányiskolája és r. k. algimnáziuma — nyilvánossági jog hiányában — a fölözsláshoz közel állottak; a papi javadalom szőlői, melyek egykor a plébános egyik főjüvedelmi forrását képezték, a tönk szélére jutottak. A hivek között sem volt még az egyház iránt ama odaadó szeretet, ragaszkodás, mely a vallásos érületnek hű tükre szokott lenni.

Ekkor, a legválságosabb időben nevezte ki, illetőleg helyezte át kegyelmes főpásztorunk *Trusza* Lajos esperes-plébánost hozzánk *Bikács*ról.

Az ő szerény, zajtalan, de annál öntudatosabb és nagy adminisztratív képességéről tanuskodó munkálkodásának, évek hosszú során át tartó működésének az eredménye lett, hogy az egyház és iskola állapota máma a népes egyházközség nagy öröme minden tekintetben virágzóvá vált.

Sikerült ugyanis a világi elemek bevonásával azok iránt az érdeklődést, a szeretet hivatást, a vallásos érület mellett azok önértését és tevékenységét úgy irányítani, hogy máma a sz.-somlyói egyház és r. k. iskolák ügye oly virágzó, a minő eddig sohasem volt. Természetes, hogy mind ebben oroszlonrész jut a mi kegyelmes, lánglelkű és nemes szívű főpásztorunknak, főmagasságu bñboros-püspök, dr. *Schlauch* Lőrincz, Ő Eminenciája nagylelkűségének, kinek apostoli szeretete s fejedelmi kegye, mint a napsugár verőfénye ragyogja be itt termékenyítően, áldásosan a *Trusza* Lajos esperes-plébános minden irányu munkáját.

E magas kegy nélkül a mi vezérünknek — *Trusza* Lajos plébánosnak — minden törekvése sem lett volna képes a semmiből ily fényes eredményeket fölmutatni.

Mint minden évben, úgy az idén is urnapján *Trusza* Lajos esperes-plébános a fényes ünnepi körmenet után, vendégszerető házában a város intelligens elemeit gazdag ebéddel látta el. Megható volt látni, hogy vendégei, lelkész társai mily osztatlan szeretettel veszik körül a

mi esperes-plébánosunkat. Talán éppen az ő valóban ritka szerénységgel párosult nemes egyszerűsége, mely minden kitüntetés, feltűnést kerülve kerül, volt impulzus arra nézve, hogy a vendégszerető gazda oly feltűnő mód ünneplés tárgya lett.

Alig hangzott el a házigazda tószta, melylyel vendégeit a tőle megszokott ékes szóvalással üdvözölte, fölemelkedett *Barbolyics* Alimp g. kath. püspöki helynök és egy szívet-lelket megragadó pohárköszöntőben emelte ki *Trusza*nak áldásos működését, melynek részletezése után különösen kiemelte, hogy az ő magas szellemének lehet főképp tulajdonítani, mikép máma Sz.-Somlyón a különböző vallás felekezete s azok lelkészei között oly példás összhang uralkodik. *Gáspár* István ev. ref. lelkész mint a lelkészek ideális példányképeért a róm. kath. egyház kiváló papjáért emelt poharat. *Genes* Sándor polgármester mint olyan férfit emelte ki, a ki bámulatos erélyével, nagy tudásával, hangya szorgalmával az egész Szilágy megye szőlőszeti iparának fellendülését irányította, a csüggedő gazdák szívébe vissza varázsolta s ennek lehet egyedül tulajdonítani, hogy pár év múlva már a Szilágyban a szőlőtenyésztés a legmagasabb fokot éri el, a mi által a gazdaságnak eme fontossága ismét oly jüvedelmi forrássá lesz, a milyen csak a filoxera-pusztítás előtt volt.

A hatvan terítékű fényes ebéden, melyen a dikciók egymást érték, mégis legmeghatóbb volt talán a dr. *Ajtai* Endre pohárköszöntője, ki *Trusza* Lajos esperes-plébánost mint a szegények, az elhagyottak nemes szívű pártfogóját, nagylelkű segélyezőjét köszöntötte föl. A ki abból a kevésből is a mi neki fáradsága után jutott, minden szegénynek juttat és pedig úgy, hogy az irás, a keresztyényi szeretet azt tanítja: — csak hallgatva, zajtalanul, titokban.

A meghatott társaság lelkes éljenzés után sietett koccintani szeretett lelkészével, ki — most az egyszer, saját házában lévén — nem tudott ám elmenekülni a szeretet, ragaszkodás és ünneplés eme nagyon is megérdemelt és szívből jövő kitüntetés elől, a mit elkerülni oly következetesen szokott.

Daczára a jótékony célra kitűzött érzékeny birságoknak, a jó kedvű társaság dikciók mellett — egészen délután 4 óráig volt együtt, ünneplő az Őr dicsőségét annak szerény szolgájánál.

R. lev.

Kézimunka kiállítás az »Orsolya« zárdában.

A mikor a kézimunka-oktatástól nem csak a kézügyesség s izlés kifejlesztését várjuk már; hanem a takarékoság, szorgalom, háziasság s egyéb női erények fölkelését is, akkor bizonyára kiváló érdekű a leányiskolák kézimunkakiállítása.

S a mikor országszerte fáradoznak az illetékes körök a kézimunka meghonosításán, elterjedésén; a mikor megjelenik városunkban a kézimunkának egy országszerte elismert apostola (*Gutenberg*), hogy a mi közönségünknek is hirdesse a »kéziműipar« jövőjét s fontosságát: akkor éppen kiválóan érdekes lehet egy kézimunka kiállítás, mely képet nyújthat városunk kézimunka-oktatásáról.

De valóban szép és tanulságos a kép, mit az a kézimunka-kiállítás nyújt, mely épp most áll nyitva a látogató közönség számára az Orsolya intézetben, feltüntetve az ottani kézi-

munka oktatásnak a lefolyt tanévre vonatkozó eredményét.

Öt teremben vannak a munkák kiállítva s napok óta sereglük megtekintésükre a művelt közönség, tanúsítva ezáltal egyrészt az általános érdeklődést a kézimunkák iránt, másrészt a körülményt, hogy a kiállítás érdemes a megtekintésre.

Hisz ősrégi időben már a zárdák voltak a letelepült élet munkáinak tanítói, apostolai. Első királynéknak Gizella is a zárdából hozta magával ama kézi munkaszeretet s ügyességet, melyet ma is bámulhatunk az általa s udvarhölgyei által készített koronázási paláston. Hangyaszorgalommal dolgoztak s dolgoznak még ma is a világ zajából elvonult zárdanők s nem egyszer világhírű művészi tökélyvel készült darabokat produkálnak. Így a helybeli zárdák lakói is. Kápolnáik igazi műkincseket rejtnek s diszeikben, felszerelésükben nagyszámu kézimunkán a zárdanők műizlését, ügyességét hirdetik.

Ilyen mesterek vezetése alatt nem csoda, ha olyan kézimunkakiállítások jönnek létre, a milyen az Orsolya intézeté. Háromféle rendű iskola kézimunkáit szemlélhetjük ott. A külső és belső elemi leányiskoláét, a külső- és belső polgári leányiskoláét, meg a tanítónő-képző intézetét. Tehát kicsiny 6 éves leánykák munkáitól kezdve egész a 17—18 éves leányok munkájáig.

Mindjárt az elemi iskolák kiállítása leköti figyelmünket. Nemcsak kötés, horgolás, kivarrás (merkelés), hanem himzéssel is találunk ott sok hasznos és csinos kézimunkát. Megvalljuk, többet, mintsem az oktatás ezen fokán óhajtanánk. Főleg az I-ső II-ik osztályban kicsinyek még azok a leánykák, szervezetük gyenge nagyon s fejlődésben van. A kézimunka oktatásnak ott még félig játéknak kell lenni, átmenetnek, az oktatónak a játéktól a komoly munkához. Aztán meg ha az elemi osztályokban már himez a kis lány, eltekintve attól, hogy árt a hosszas ülő munka testi szervezetének: Később nem lesz kedve és kitartása a primitív, egyszerű munkákhoz, melyekre pedig a ház körül legtöbb szükség van. Így vélekedik az a kitűnő munkatanítónő is, ki a kiállításban kalauzol, de úgy mondja, a szülők megkivánják, hogy leánykáik már korán »mutatós« gyakorlati munkákat produkáljanak s bizony, hogy valamely iskola nem tudja betartani pontosan a kézi munka oktatás fokozatait, annak nagyon gyakran éppen a tehetősebb (tehát követelőbb) szülők, a korszellem az oka.

A polgári iskolák kiállításának szépségét, gazdagságát már nagyobb lelki megnyugvással élveztük. Ezen kora leánykák testszervezete már erősebb, fejlettebb s e korban már nagyon hasznos a kézimunka megkedveltetése és itt egy néhány leányka valóban remekelt. Az ilyen szorgalmas, ügyes leánykákat kellene iskolai jutalmakban részesíteni. A külső- és belsőtanintézet polgári iskoláit vetekednek egymással a kiállítás érdemeiben. Kötött, horgolt, hálózott mintaszalagokon kívül, a fehérhímzés, fehérnemű varrás, különböző öltésű kivarrások, színes himzések, ajour munkák váltakoznak. Látunk ott egy művészi kiviteltű himzett oltárterítőt s más egyházi kellékeket, a terítők futók, millieuk sokféle változatát. Himzet stráfokat, különböző csipkéket, kötényeket s gyönyörű tutanglé behuzásokat selyemre alkalmazva pl. zsebkendőkn, terítőkn stb. Mindezek izléssel elrendezve asztalokon, falon s állványokon.

Szemlélnk betetőzését a tanítónő-képző intézet kiállításában nyeri. Az intézetnek az ideit tanévben tudvalevőleg csak egy tanfolyama volt. Kiállítása mégis egy nagy termet betölt s

valóban nemcsak számra nézve pazar, hanem a sokféleségre, a színezés összhangjára, a kivitelt tökéletességére nézve is. Az olyan tanítójelöltek, a kik ennyi s oly szép munkát tudnak kiállítani, legszebb reményre jogosíthatnak az iránt, hogy pályára lépve a haza iskoláiban oktatni fogják a népet munkaszeretetre, szorgalomra, a munkaanyag legjobb feldolgozására, amire hazánkban olyan nagy szükség van.

Ezen gondolatok kíséretében bizonyos kegyelettel adózhatunk a tanítónő-jelöltek kiállításának, ahol már a házi iparnak is nem egy tárgyával találkozunk. Itt persze legfontosabb a tanítás módszerét s fokozatait feltűntető mintaszalagok, de káprázatos szép látványt nyújtanak a képeződésnök egyéb nagyszámu munkadarabjai. Vannak nagyon munkás áttört mustaraju asztalterítők vagy himzettek vásznon, kanaván, posztón, selymen, plushön gyönyörű technikával készítve. Van számos himzett asztaltató táczakendő. Millieuk közül különösen himzettek tüllmunkájuk, meg kalotaszegi varrottással készültek, kötik le a figyelmet. Számosak az egyházi ruhák, főleg néhány selyemre himzett stóla, meg egy finom tulangli himzéssel diszitett koring ritkítja párját. A diszes tárgyak mellett tetemes helyet foglalnak a varrott s himzett fehérneműk, mely körülmény csak emeli a kiállítás értékét.

Valóban nemes élvezetet szerez magának mindenki, ha ezen kiváló kézimunka kiállítást megtekinti s csak elismeréssel adózhat az intézetnek, mely egyévi működéséről ilyen fényes bizonyítványt állított magának.

H. Györy Ilona.

Az angol alsóház ülése.

London, június 11.

Az alsóház tegnapi ülésén Asquit autoritativ kijelentést kívánt a kormánytól az eseményekről és az egyes miniszterek nyilatkozatairól. Az utolsó diszkusszió óta a kínai ügyre vonatkozó kékkönyv melancholikus olvasmánya a lakosság tulnyomó részének. Az ellenzék a kínai kérdést sohasem tekintette pártkérdésnek. Midőn az országot figyelmeztették arra, hogy Anglia ipari érdekeit a Keleten újabb veszedelem fenyegeti, az ellenzék abból indult ki, hogy az ország támogatni fogja ez érdekek megvédését. Az ellenzék tehát jogosan töltötte el a csalatkozás érzése, midőn a kékkönyvben az előrelátó szilárdságnak semmi jelét sem találta. Balfour el akarta hitetni a házzal, hogy nem Anglia, hanem Oroszország húzta a rövidebbet. Később is ugyanezt hallottuk, csak nemrég Salisburgtól is; de Chamberlain Czirminghami beszédének veleje az, hogy Anglia oly helyzetbe jutott, hogy Oroszországot úgy kell tekintenie, mint folytonos, engesztelhetetlen, fenyegető ellenfelét Ázsiában és hogy elérkezett immár az ideje annak, hogy Anglia kilépjen elszigetelt állásából és szövetséget keressen valamely nagy katonai hatalommal. Azt kérdi a szónok, vajjon ezt a politikát valja-e a kormány magáénak és ha igen, mikor lett nyilvánvalóvá, hogy Oroszország szándékainak valamely más hatalommal való szövetség révén kell utját állni. Anglia nem oszthatja politikáját külön fiókokra és ha Ázsiában ellensége Oroszországnak, akkor nem lehet Európában barátja neki. Ha a mondottak alkotják Anglia politikájának alapelvét, ez azt jelenti, hogy mindenütt, a hol Anglia érdekei szemben állnak Oroszország érdekeivel, el kell készülvén leuie Angliának arra, hogy ezt a szakadatlan autagonizmust folytassa.

Az előbbi angol kormány maga szállította fel Oroszországot, hogy szabad kikötőt keresen magának, nem csak kereskedelme, hanem a hajóhada számára is. Május 17-én Salisbury kijelentette, hogy a kormány általános politikája nem változott és a kormány lehetőleg fenn akarja tartani a barátságos viszonyt mindazokkal a hatalmakkal, a melyekkel Angliának érintkezni kell. Azt kérdi a szónok, vajon Oroszország azok közé a hatalmasságok közé tartozik-e, a melyekkel barátságot óhajtunk tartani, vagy pedig úgy tekintendők-e, mint örökös ellensége Angliának. Ha az angol politika céljának az Oroszországgal való ellenségeskedésnek kell lennie, azt kérdi a szónok, hogy Angliának, a mely 50 esztendőig segítség nélkül hordta a vállán a birodalomnak egyre növekedő terheit, miért kell most szövetséget keresnie? (Tetszés) A szónok örül, hogy az Amerikával szorosabb szövetkezés eszméjével immár felhagytak a légvárakat építők és álmodozók. Hogy a szövetség a civilizáció leghatalmasabb fegyvereinek egyike, az nyilvánvaló. De szóltak valamely nagy katonai hatalmasságról is. Kire céloztak ezzel? Ő nem akarja azt a véleményt kelteni, hogy Németország újabb föllépésében a szélső keleten bármely olyan mozzanat is lett volna, a mely Angliának jogos panasza adhatna okot, de Németország eljárása nehezebben egyeztethető össze az angol kereskedelem követelte nyitott ajtókkal, mint Oroszországgal. Németország Kiao-Csauban tökéletes szuverenitási jogokat kapott. Mig Oroszország az ő kikötőjét nem ily módon biztosította magának, Németország a szuverenitási jogok megszerzésével megszabadult azoktól a szerződéses intézkedésektől, a melyek Kinának más hatalmakhoz való viszonyát szabályozzák. Ta-Lien-Vant meg kellett nyitni az Angol kereskedelem számára, mig a német belügyminiszter nemcsak ígéretet nem tett, de még a látszata sincs meg annak, hogy Németország Kiao-Csant nyitott kikötővé szándékoznék tenni. A Németországgal való szövetség nem volna ingyen fönntartható. Németországnak becsvágyai vannak a gyarmatosítás terén és azt akarja, hogy szénállomásai legyenek az egész föld kerekéségén. A Németországgal való szövetség ellentétbe fogja juttatni Angliát oly hatalmakkal, a melyeknek barátsága hagyományos alkatrésze a brit-politikának. Angliának és Oroszországnak kellene a két domináló hatalomnak lennie Ázsiában. Végül kijelenti a szónok, hogy ő az angol nép tulnyomó részével együtt abban a hitben van, hogy Anglia iparát és birodalmi érdekeit e két hatalom barátsága és együttműködése legjobban biztosítja. Anglia semmit sem nyerhet, ellenben mindent elveszíthet, ha költséges és merész kombinációkba bocsátkozik oly hatalmakkal, a melyeknek érdekei nem egyeznek meg az ő érdekeivel.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Június 12. Kerékpárverseny a Rhédey-kertben.
Június 14. Biharmegye központi választmányának ülése d. e. 11 órakor.
Június 15. Katholikus Kör junialis a Püspök fürdőben.
Június 15. A biharmegyei gazdasági egyesület gyűlése Nagy Sándor-utca (Eleméry-ház.)

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* Urnapja — Ujváros. Ősrégi szokás szerint a várad-ujvárosi plébánián, Urnapjának ünnepe vasárnap, azaz ma fog lefolyni. Az

ünnepélyes szent misét *Vinkler József* cz. püspök czelebrálja, ki a körmenetet is vezeti, teljes segédlettel. A szent beszéd az ünnepélyes nagy mise után lesz megtartva *Pálffy Béla* káplán által. A processiónál szükséges 4 oltár védő sátrai a szokott helyeken, régi reáliskola, gör. szert. katolikus püspöki palota, a plébánia templom déli oldalán és az Arany Sas patika előtt lesznek felállítva.

*** Váradai zarándokok Franciaországban.** Említettük már lapunk máj. 5-iki számában, hogy városunkból 5 idősebb szegény asszony indult el gyalog szerrel Lourdesbe. Bécsből irtak egyszer, most másodszer *Ardeschből* Franciaországból. Rémséges nagy utat tettek már meg eddig is Alsó-Ausztrián, Tirolon, Schweiczon át mentek Franciaországba, hova a Rhone folyó mellett épített országot vezette őket. A levélből törhetetlen bizodalom sugárik, hogy vágyaik netovábbját a nagy kegy helyet el fogják érni, de bizony panaszra is van ok bőven. A fidélis németek után éppen nem fidélis francziák közé jutottak, akik nagyon is vékonyan juttatják a szükség alamizsnát, a szállást, vagy meleg ételt. A pénzzel sem igen tudtak bánni az idegen franc értékben s ami kevés volt elfogyott. Ujból csak akkor küldenek tudósítást, ha Lourdesben lesznek, hová bizony igen szívesen várnának egy kis pénzbeli segítséget, amit az újavárosi plébánia utján gondolnak megkaphatni. Azt hisszük, hogy ebbeli reményük nem is fogja megesealni őket, mert sokan vannak városunkban, kik ismerik a jóra való szegény nőket.

*** Gutenberg Pál előadása.** Érdekes, tanulmányos előadás lesz ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a keresk. Csarnok nagytermében. Gutenberg Pál külföldön szerzett tapasztalatai és tanulmányai alapján szabad előadást tart a kézműipar jövőjéről. A kereskedelmi és iparkamara ez alkalomból a következő felhívást bocsátotta ki: Gutenberg Pál ur, a kézmunkára nevelő országos egyesület igazgatója, az alulírott kamara meghívása folytán a f. évi június hó 12-én, azaz vasárnap délelőtt 11 órakor a kereskedelmi Csarnok dísztermében szabad előadást fog tartani a kézműipar jövőjéről. A midőn a t. czímet ezen kiválóan érdekesnek ígérkező előadás meghallgatására tisztelettel meghívjuk, tekintettel a hazai kézműipar jövőjének fontosságára, az alulírott kamara indítatva érzi magát ezen nyilvános előadásra azzal irányítani t. czím figyelmét, hogy az előadás minél tömeges látogatottsága érdekében b. hatáskörében oda hatni sziveskedjék, mikép azon Nagyvárad város művelt és minden hazafias irányu törekvést pártoló közönsége, de kiváltkép a családok t. nőtagjai, mint a családi tüzhelyek őrei és a magyar jövő nemzedék nevelői minél számosabban megjelenni kegyeskedjenek. Nagyvárad, 1898. június hó 10. Hazafias üdvözléssel, a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Janky József* elnök, dr. *Sarkadi Lajos* titkár. — Belépti-díj nincs.

Kinevezés. A nagyvárad kir. tábla elnöke *Kolb Géza*, *Tachó Károly* végzett joghallgatókat a nagyvárad kir. törvényszékhez, *Balogh Károly* nvárad városi kir. járásbíróhoz, dr. *Fildán Emilt* a világsosi kir. járásbíróhoz joggyakornokká kinevezte.

*** Plagizált tudori értekezés.** A tudományegyetem jogi korán ma nagy feltűnést keltett egy doktorjelöltnek az esete, akinek *Földes Béla* dr., a nemzetgazdaságtan tanára többek előtt kijelentette, hogy benyújtott tudori értekezése — plágium. Még hozzá az illető professzornak egy régi munkája a disszertáció, amelyet a jelölt *Földes* tanárnak egy tanulmánygyűjteményéből egyszerűen lemásolt. *Földes* dr. bejelentette a dolgot a dékának, *Zsögöd Benőnek* és ha a tanár vádja igaznak bizonyul, a plagizált értekezés benyújtóját, aki különben máris előkelő állásban van, az idén

nem avatják doktorrá. A tanári kar különben már régóta meg akarta tenni a lépéseket disszertációkat illető szabályok megváltoztatására, mert ezek nem nyújtanak eléggé módot arra, hogy ellenőrizhető legyen, vajjon a jelölt tényleg maga készíti-e a köteles tudori értekezést. A szabályokat olyanformán óhajtják reformálni, hogy kétes esetekben a bíráló tanácsnak joga legyen a jelöltet szóbelileg is megvizsgálni és képességeiről, tudásáról meggyőződni.

*** Helyreigazítás.** Tegnap számunkban hirt adtunk arról, hogy br. *Königswarder Hermann* azon alkalomból, hogy a bécsi derbyt megnyerte, különféle egyleteknek s a szegényeknek minő összeget adott. Most arról értesülünk, hogy a jótékony báró a bécsi szegények között nem egy, hanem három ezer frtot osztott ki, amit készséggel igazítunk helyre.

*** Kitűnő első alapvizsgálat.** Tegnap *Gla cz Béla* joghallgató kitüntetéssel tette le az első alapvizsgálatot.

*** Gyászrovat.** Részvétellel vettük az alábbi gyászjelentést:

Alólírottak mély fájdalomtól megtört szívvel jelentik, a forrón szeretett hitves, édes anya — *vérokon Teochár Gusztávné* szül. *nagypákai-csukárdi Andrassy Etelkának* f. hó 11-én élete 34-ik, a legboldogabb házassága 15-ik évében, hosszas kinteljes szenvedés után történt gyászos elhunytát. A kedves halottnak hült tetemei f. hó 12-en délután 4 órakor fog-nak róm. kath. szertartással a helybeli sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat f. hó 14-én fog a helybeli róm. kath. templomban megtartatni. *Tenke*, június hó 11. 1898. Áldás emlékének! *Teochár Gusztáv* az elhunyt férje, *Teochár Pál*, *Teochár Kornél* kiskoru gyermekei, *Markovics Pál* nagybátyja, *Markovics Pálné* szül. *Tóth Helén* nagynénje, *Markovics Anna* férj, *Janik Edéné* nagynénje, özv. *Rusz Emanuelné* szül. *Teochár Erzsébet* sógornője, *Mátics Ferencz* sógor és neje szül. *Gyuricza Irén* sógornő.

*** Aki a munkástörvényt megszegi.** A mult napokban történt, hogy a munkások *Balázs Tótyer* vállalkozót feljelenítették azért, mert azokat egy hétig dolgoztatta s azután daczára annak, hogy ő a pénzt megkapta ki nem fizette, sőt még a munkakönyvökbe sem irta be a vállalkozási feltételeket. A rendőrség *Balászt* akkor a munkástörvények megsértéséért négy száz *száz koron*a pénzbüntetésre, esetleg *husznapi elzárásra* ítélte, amit azonban a vállalkozó megfélebezett. A városi közigazgatási tanács most foglalkozott ezen ügygyel és a rendőrség ítéletét helyben hagyta.

*** Öngyilkosság.** Tegnap ismét két ember akarta eldobni magát az életet, azonban csak az egyiknek sikerült, míg a másik megmenekült minden nagyobb baj nélkül. Az első egy *Milota* *Mari* nevű 82 éves cseléd, aki *Velenczére* kiment az egyik ösmerőséhez s ott egy félre eső helyen felakasztotta magát két zsebkendőre s mire észrevették, meghalt. Öngyilkosságának az oka valószínűleg az, hogy már öreg és beteges volt s így dolgozni nem tudott, az emberek kegyelméből pedig élni nem akart. — A másik öngyilkosság délben történt. Egy polgárasszony *Nagy Istvánné Papp Anna* a körözsbe ugrott, azonban kimentették mielőtt valami baja lehetett volna. A rendőrségen *Réz* biztos mikor megkérdezte, hogy mi vitte végzetes tettének elkövetésére, sirva adta elő, hogy a mióta férjhez ment a férje mindig üti veri, a fogait már mind kitörte verés közben s hogy ez igaz, bizonyosságul megmutatta összevert testét. Tegnap is a férje rosszkedvűen ment haza s őt ismét elverte, a mit annyira a szívére vett, hogy elhatározta, hogy megvált az élettől. A rendőrség az öngyilkos jelölt asszonyt, vallomása után szabadon bocsájtotta.

*** Nevelőnek ajánlkozik vidékre a szünidőre** jeles bizonyítványokkal rendelkező *papnövény* dék. Czím a kiadóhivatalban.

Stein S. sérvkötő-, kötszer-, gummiczikkék, keztü és férfi-divat áruháza Nagyvárad fő-utcza, Bazár épület. Ajánlja a raktáron levő mindennemű gummi-árukat, uri divatcikkeket, kalapok, nyakkendők, esernyők és sétatobotokat, legszebb kivitelben és jutányos árban. Készít mérték után és orvosi rendeletre is sérv- és haskötőket, nemkülönben férfi-és női keztüket. Keztü tisztítását gyorsan eszközöl.

A honatyák iskolája.

A Párisban lefolyt legutóbbi kamarai választások révén jutottak be újdonsült honatyák a parlamentbe. Természetes dolog, hogy a bevonulás alkalmából tollhegyre veszi a *Figaro* kiváló satirikusa *Capus* *Alfréd*. És miután a satira nagyban találó a mi viszonyainkra, hát ime leadjuk a *Figaro* közleményét egész terjedelmében, a mint következik, — megjegyezvén, hogy a párbeszéd egy újdonsült honatya és ennek egy látogatója közt folyik le.

Honatya: Némi meglepetéssel olvasom az ön névjegyét. Ön tehát . . .

Idegen: A parlamenti szónoklás tanára vagyok; igenis.

Honatya: Szép czím és foglalkozás.

Idegen: És kötelezem magamat, hogy 12 órára terjedő előadás után a leggyámoltalanabb honatyából, a politikai téren legügyefogyottabb sülvölvényből, szóval abból, a ki soha még eddig bele sem pislantott a parlament viharába, olyan szónokot faragok, a kinek döntő hatású beszédeivel minden körülmények között meg kell alkudnia a kamarának.

Honatya: Csakugyan? Körülbelül ezt óhajtom én is. Lássá, most választottak meg első ízben honatyának és — ha már be kell vallanom — biz én fázom az első beszéd esélyeitől,

Idegen: Nos, én felelek önnek a feltétlen sikeréről, ha reám bizza magát.

Honatya: Gondolja tehát, hogy 12 lecke elegendő lesz?

Idegen: Lehet, hogy ennyire sem lesz szükség. Ez természetesen attól függ, hogy minő rátermeltsége van önnek.

Honatya: O! az van; érzem. Baráti körben a legnagyobb könnyedséggel beszélek mindig. És gyors felfogású is vagyok. Bizony sokat is foglalkoztam az előadó művészettel, úgy elméletileg is.

Idegen: Ah, ez nem ér semmit. Az a rátermeltség, a melyről én beszélek, egészen másféle. Lesz oly szíves és megmutatja nekem a mellét.

Honatya (meglepetve): De uram!

Idegen: Föltétlenül! Nem tréfálok, ez komolyan hozzá tartozik a dologhoz.

Honatya: Nos, ha meg kell lenni, ám jó. (Kigombolja kabátját, mellényét és ingét).

Idegen: Lám, lám! Hisz önnek kitűnő mellikasa van! (Hallgatja a lélekzetvételt). Nagyon jól működik a tüdeje is. Lélegző-szervei Nagyon erőteljesek és — ha szabad így szólanom — kitűnően vannak idomítva. Kiáltsa, a mily hangosan csak tudja, ezt: Ah!

Honatya (ordítva): Ah!

Idegen: Pompás! Ebből az »Ah!«-ból esinélünk még valamit. Ám hallgasson reám. (Üvölt) Ah!

Honatya: Rettenetes! Hogy tud ön így ordítani?

Idegen: Hja, az én titkom. S most hallgassa meg ezt. (Ordít, de úgy, hogy az ablakok rezegnek s a cselédség rémülten berohan.)

Honatya: Bámulatos!

Idegen: Nos és elhiszi ön most már, hogy egy olyan honatya, akinek ilyen hangja van, hallgatóságot teremt magának? Avagy felleszi ön azt, hogy önt — ily hang mellett képes lesz — akárk fia tul beszélni?

Honatyá: Soha! Ilyen hanggal csakugyan uralni lehet a helyzetet.

Idegen: Nos, kedves honatyám, 12 lecke után ön éppen úgy tud majd ordítani, mint jómagam. Az ön pompás tüdejével és az ön vezetésem mellett eléri ön két hét alatt azt, hogy tényleg ura lesz a helyzetnek a kamarában; mert bizonyára senki sem fog beszédet tartani előbb, hogy sem arra öntől engedélyt ne kért volna. Ez pedig nagy szó, uram, nagy szó.

Honatyá: (a közeli siker reményétől megittasulva) Kezdjünk azonnal a leckékhez! **Buksy.**

TANÜGY.

Rajzkiállítás a főgymnásiumban. A főgymnásium rajztermében néhány nap óta igen érdekes és tanulságos kiállítás van; a gymnásiumi tanulóknak a rajzkiállítása. Ez a dolog több okból megérdemli, hogy hosszabban foglalkozzunk vele.

Egy régi közmondás azt tartja, hogy a jobornak nem kell czéger. Ez a közmondás lehet, hogy igaz volt annak idején, ma már azonban a reklámok idejét éljük, ma már minden dolognak reklám kell, habár az a maga nemében kitűnő dolog is.

Igy van ez a rajzkiállítással is. A főgymnásiumnak a bejárati kapuján egy kis tábla hirdeti azt, hogy a rajzkiállítás nyitva van az első emeleten s azt megtekintheti bárki délelőtt 10-től 12-ig s délután 2—4-ig. Ennyi az egész reklám. Nem tudjuk másnak mint ennek a reklám hiányának tulajdonítani azt, hogy ezt a kiállítást olyan kevesen látogatják.

Pedig van ott mit nézni, mert az egész rajzterem szebbnél szebb rajzokkal és festményekkel van teli.

A kiállítás maga két főrésze oszlik.

Az egyikben az alsóbeli tanulóknak a rajza vannak kiállítva, akik osztályonként egy forma rajzokat készítenek, a másik — az érdekesebb rész — a felsőbbeliek kiállítása, akik szabadon választva, kiki tehetségéhez mérten rajzol, vagy fest.

Míg az első részben meglepő a sok hasonló és csinos rajz, addig a második sokféleségével bájos el. Van ott minden elképzelhető rajz és festmény: tájképek, virágok, fejek (gipsz mintákról), diszitések stb. Minden egyes festmény más, s azoknak a legnagyobb része olyan tökéletes, hogy az valóban dicséretére válik egy a tanulóknak, mint a tanárnak.

A sok rajz közül igen szép dolgokat állítottak ki:

Páll VI. o. t. a kinek különösen a kréta és szénrajzai sikerültek. Van ott egy czeruzarajza kiállítva: *O felségének az arczképe*, ami a megszólalásig hű, azután egy *oroszlán* feje, ami szintén remek munka. **Voit** Ernő VI. oszt. tanulóknak festményei, különösen a tájképfestményei kitűnők, míg **Magyari** Zoltán VIII. o. tan. az ornamentumok festésében válik ki. **Voszka** Ferencz tájképei igen csinosak s **Mann** virág festményei szépen sikerültek. **Mannak** ki van állítva egy *pipacs csokra*, aminek a színharmoniója meglepő szép.

Ezeket kívül még igen sok, — több száz — különféle rajz van kiállítva.

Maga a kiállítás dicséretére válik a főgymnásiumnak, de dicséretet érdemel **Sidlovits** Ernő rajztanár is, aki ez ideig elhanyagolt rajzot oly sikeresen felkarolta.

A kiállítás már csak ma lesz nyitva s ingyen megtekinthető a fent jelzett órákban.

Sz—s.

Érettségi vizsga a kereskedelmiben. A nagyvárad felső kereskedelmi iskolán a záró érettségi vizsgálatok f. hó 15, 16, 17, 18. napján fog megtartatni. **Propper N. János** igazgató.

Értesítés. A helybeli községi polgári fiúiskolában az évfáradó vizsgálatok következő sorrendben fognak megtartatni: Junius 15-én szerda d. e. 10 órakor ének-vizsgálat, elnök: Mezőy Mihály, junius 17-én Péntek d. u. 3 órakor a »Sport«-téren tornaverseny; elnök Hoványi Géza, junius 20-án d. e. 8—12 I. A d. u. 3—6-ig I. B, junius 21-én d. e. 8—12 III-ik d. u. 3—6-ig II. A, junius 22-én d. e. 8—12 IV-ik, d. u. 3—6-ig II-ik B. Elnökök nyelv és történelmi szakon Dr. Molnár Imre, mennyiség természet-tan szakon Száhlender Károly. Ezen vizsgálatokra a t. szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívom. **Dr. Tóth Mihály**, igazgató.

Vizsgálatok a községi polgári leányiskolában. A nagyvárad községi polgári leányiskolában (Korona-utca) az évfáradó vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni: Junius hó 15-én, szerda délután 4 órától az énekvizsga, 20-án hétfőn az I. osztályban, 21-én kedden a II. osztályban, 22-én szerdán a III. osztályban, 23-án csütörtökön a IV. osztályban, mindannyiszor délelőtt 8—10-ig a nyelv és történelmi tanszaktól, 10—12-ig a mennyiség-tan és természettudományi tanszaktól. A vizsgálatok folyama alatt a kézimunka és a rajzkiállítás megtekinthető, mire a tisztelt közgyűlés figyelmét ez uton felhívjuk. Nagyváradon, 1898. június 11. A vizsgálati bizottság elnöksége.

Vizsgálatok a községi iskolában. A községi elemi leány iskola 4-ik osztályának évfáradó vizsgája a következőképen tartatik meg: Junius 20-án d. e. 8—10 óráig Olasziban és junius 21-én d. e. 8—10-ig Ujvároson. A szülők és tanügy barátok tisztelettel meghívattak. Nagyváradon, 1898. június 11. Sulyok István, vizsg. biz. elnök.

IRODALOM.

— **A magyar tudományos akadémia** második osztálya jun. 13-án, hétfőn délután 5 órakor ülést tart melynek tárgya: **Mátyás Flóriás r. t. székfoglaló értekezése:** »A magyarok első hadjáratai Európában» és »a magyarok lakhelyei a IX-ik században.»

Legszébb és legalkalmasabb vizsgálati ajánlók: **»Királyi Ajándék vagy tiz szobor Nemzetünk nagyjainak.»** A csinos kötetben **Bodnár Gáspár** ismert nevű író világos, érthető és zamatos nyelvezettel írja le a tiz hősnék életrajzát, kiket a királyi kegy legközelebb ugyszólván a nemzet örömkönyvei közt szoborral tüntetett ki. De nem csak száraz életrajzot nyújt, hanem a lehető legszebb korrajzát festi minden egyes történelmi alaknak, úgy, hogy a legegyszerűbb műveltségű ember is megértheti és a legműveltebb is gyönyörrel olvashatja. A serdültebb ifjuság számára valóságos kincs. Első ilyen mű könyv, mely a tiz hőssel külön kötetben bővebben foglalkozik. A csinosan be-kötött könyvnek az ára csak egy korona. Megrendelhető **Lövy Miksa** könyvkereskedő kiadónál vagy a szerzőnél **Szatmáron**.

EGYESÜLETEK.

Az **»Országos Pázmány-Egyesület«** választmánya tegnap délután **Herczegh** Mihály elnöklete alatt alakuló gyűlését tartotta. Jelen voltak: **Breznay Béla** dr., **Kiss János** dr. egyetemi tanár, **Tóthfalussy Béla** erzsébetvárosi plebános, **Várossy Gyula** orsz. képviselő, **Ember Károly** tanár, stb. Az ülést **Herczegh** elnök nyitotta meg hosszabb beszéddel, melyben a katolikus hitet, a humanizmust, felvilágosodottságot és hazafiságot jelölte meg követendő irányelvekül. Ehhez, kiegészítésképen **Breznay Béla** dr. indítványozta, jelentse ki a választmány az Egyesület nevében, hogy a püspökhöz intézendő üdvözlő feliratban kiemeli, hogy teljesen és szilárdan a tridenti és a többi zsinat határozatainak alap-

ján áll, mihez a választmány lelkesedéssel hozzájárult. A titkári jelentések után tárgyalta a működési programot, a segítő-alap nagyobb körvonalakban előadott tervezetét, melynek végleges megállapítására bizottság küldetett ki, majd a pártoló tagsági illetmények kiadása felől tanácskozott a választmány. Az ülés folyamán az egyes tárgyakhoz felszóltak **Kiss, Breznay, Ember Kupár, Várossy**. Végül elfogadta a választmány **Auer István** titkárnak két indítványát és pedig az iránt, hogy a Szent István-Társulat új házának fölavatásán testületileg jelenjék meg a választmány és hogy agusztusban összehívassék a vidéki hatholikus lapok szerkesztőinek kongresszusa az Egyesület érdekében.

MULATSÁG.

A »Kath. Kör« juniálisa.

Májusban, mikor a poéták sokaságától nem lehet járni az utcán s mikor az ember maga is szinte belezöldül a természet szépségeit dicsőítő versekbe, akkor vannak a majálisok. Ez azonban közönséges dolog: a fiatalság ugyanis megkapva az üde tavaszi légtől, a madarak énekétől, (na! még én is poéta leszek!) maga is mulatni óhajt, nem csoda tehát, ha egy majális sikerül! Hanem egy juniális, az már izgató eszme, mert sok akadályba ütközik. Tessék elképzelni, hogy a hölgyek és urak a sok majálisba belefáradtak s ha a fáradság nem bántja őket, bántja a melegség. Azonfelül a tánczosok zöme, a jogászok egyszerűen esztendőben, ilyenkor tanul. Innen látható, mennyi akadályba ütközik egy juniális sikere. Azonban nem így lesz ez a Kath. Kör juniálisán, mert a váradai hölgyek híresek arról, hogy mulatni mindig szeretnek és soha bele nem fáradnak, a jogászokról tudja mindenki, hogy még most sem tanulnak, végre **Pluvius** gondoskodik majd róla, hogy meleg ne legyen, boc-sátván alá egy jó hideg esőt a magas egekből 15-ére, a mikor is, hogy minél többen ázzunk a Püspökfürdőben, adja az Isten!

A rendező bizottság gondoktól megöszült elnöke is eleget akar tenni tisztének s a következő meghívást teszi közzé:

A Kath. Kör vigalmi bizottságának tisztelt tagjait f. hó 13-án hétfőn d. u. 6 órára a kör helyiségében a juniális tárgyában tartandó utolsó biz. gyűlésre tisztelettel meghívom.

Nagyvárad, 1898. jun. 11.

Imrik Gusztáv,
elnök.

A 48-as Népkör nyári mulatsága. A nagyvárad 48-as Népkör könyvtára javára rendezett zárkörű házas táncvigalma ma este fog megtartatni a **Kargel Sándor** »Hegyaljához« címzett nyári mulató helyiségében. A rendezőség mindent meg tett arra nézve, hogy a mulatság sikeres legyen és hogy a mulatságban résztvevők igényei minden tekintetben ki legyenek elégítve. Gondoskodott oly helyiségről, hogy a netaláni kellemetlen idő megne zavarja a mulatságban résztvevőket, ennél fogva a mulatság a mai napon határozottan meg fog tartatni. Ugyan azért tisztelettel felhívattak a kik egy fesztelen, élvezetes mulatságban részt akarnak venni, használják fel ezen alkalmat. Ugy az ünnepély, mint a táncrendező urakat tisztelettel felkéri az elnökség, hogy idejében szíveskedjenek megjelenni, nehogy a rend fentartásában zavar történjen. Melyre ezen alkalommal is felhívja a rendezőség figyelmét az elnökség.

SZINHÁZ.

Darab-változás. **Turchányi O.** betegsége miatt ma délután »Ludas Matyi« helyett »Nebántsvirág« adatik **Perényi Margittal** a czimszerepben és **Kissné, Marosi A., Leövey, Rózahegyi, Vendreivel** a többi szerepekben.

A hétfői előadás. Hétfőn **Leoncavallo** genialis operája »Bajazzók« kerül színre, a melyben **Fehér I.** a m. kir. opera tagja mutatkozik be a nagyvárad közönségnek; fellépése szerződési czéltől történik. Az opera többi sze-

repeit Kassai, Leővey, Mezei és Székely Irén éneklik. Ezt megelőzi »Bál után« magánjelenet, előadja Baróti J.

Heti műsor:

Hétfő: Bál után és Bajazzók.
Kedd: Ifj. Fromont és id. Risler.
Szerda: Varázsgyűrű.
Csütörtök: Kukta kisasszony.
Péntek: Coulisset ur. 1-ór.
Szombat: Coulisset ur. 2-ór.
Vasárnap: d. u. Dómi.
este: Piros bugyelláris.

SPORT.

Kerékpár-verseny.

Mai napon, vasárnap érdekes kerékpár-versenyek tartanak Nagyváradon, mint arról már több ízben megemlékeztünk. A verseny két részből áll: I. délelőtti országúti verseny. Az aradi kerékpár-club arad-nagyvárad 110 kilométeres országúti versenye a délelőtti folyamában itt Nagyváradon ér befejezést. A versenyzők Aradról vasárnap reggel négy órakor indulnak s a verseny határához a 79-ik számú kilométert jelző kőhöz körülbelül 9—10—11 óra között érkeznek. A versenyzőket a határnál a nagyvárad kerékpár-egylet tagjai és a jury várják. Erkezés után testületi bevonulás lesz a városba. Vasárnap délben a vendég és helybeli kerékpározók a »Bazár« vendéglőben (Szinház-udvar) étkeznek.

Az Aradról elsőnek érkező kerékpár-versenyző részére a nagyvárad egylet hölgytagjai tisztelet-díjat ajánlottak fel, az egyesület pedig három érmet oszt ki. A verseny tulajdonképeni része délután fél 4 órakor lesz amikor a rossz időjárás miatt félbeszakított pünkösdi verseny folytatásaként az aradi, debreczeni és kolozsvári kerékpár-egyletek tagjai részvételével a Rhédey-kerti Sport-tér 400 méteres pályáján, házi kerékpár-versenyt rendez következő műsorral:

1. Az összes kerékpározók felvonulása. 2. Megnyitó verseny döntőfutama (1000 m.) 3. Vendégek versenye (3000 méter). 4. Juniurok versenye (2000 méter) 5. Főverseny (5000 méter). 6. Seniorok versenye (2000 méter). 7. Vegyes verseny (3000 méter). 8. Vigasz-verseny (2000 méter). A versenyen a multkori nevezések vannak érvényben, amit a mult vasárnapi számunkban már közöltünk. A versenyek közti 10 percznyi szünetet katonazene tölti be. Este 8 órakor társas-vacsora a Sport-téren és a díjak kiosztása. Belépti-díjak: Tribün-jegy 1 frt. Ülőhelyek 50 kr. Állóhelyek: az ülőhelyek mögött 30 kr., a versenypálya keleti oldalán 15 kr. Az érdekes versenyre nagyban készülődnek s a siker biztos, hacsak ismét meg nem zavarja az eső.

Igazságszolgáltatás.

A bagaméri zendülők a törvényszék előtt. Ez év január 12-ikén Bagamérban nagy lázadás volt az adó végrehajtás miatt. A dolgnak az előzménye az volt, hogy délelőtti 9 órakor B a l o g Imre házában adót foglalni voltak, aki azonban az adóját már régebben kifizette s így ez alkalommal másodsor azt kifizetni hajlandó nem volt s dacára annak, hogy a kifizetést igazolta, megzálogolták. Éppen akkor, amikor a megzálogolás történt jött oda a B a l o g sógora V e c s e i Sándor, aki mikor ezt látta, így szólt:

— Ha meghalunk is sógor, ne hagyjuk a zálogot, — s ezzel a székérről le akarták venni a buzát s erre egy csendőr B a l o g o t a kezén súlyosan megszurta.

Ez volt a kezdet s az indok lázadása. A falu lakossága, a kiket már előbb a szocialista igazgatók fellázítottak, megtámadta a csendőrséget, s agyon akarta őket ütni, majd később a jegyzői lakot támadták meg s annak ablakait beverték, majd este az istállót is meggyújtották s a jegyző az életét is nehezen mentette meg.

A végrehajtó is csak nehezen menekülhetett meg s a fellázadt tömeg egészen Ér-Kenézig kergette vasvillákkal.

Ezen lázadás következtében mindjárt másnap katonaság ment a tett színhelyére, amire a tömeg lecsendesedett.

A nyomozás azután folyt s a kir. törvényszék harmincznégy embert helyezett vád alá, akiknek azonban a nagy részét időközben szabadlábra helyeztek.

A helybeli kir. törvényszéken holnap kezdik ezt a bonyodalmas ügyet tárgyalni s a tárgyalás valószínűleg eltart 4—5 napig. A vég-tárgyalást Mily e Gyula fogja vezetni, a tanács tagjai lesznek: Szinai Gyula és Fassie Pál, a közzéadót Pop Aurél képviseli. A tárgyaláson jegyzők lesznek: Gyenge Béla és Hermann Aladár.

A végtárgyalásra be van idézve a harmincznégy vádlott és kétszáz négy tanu.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Urbán Adolf.*

1461. Orosz Gábor és neje szándékos emberölés.

1729. Poszpiszchl Gusztáv hamis tanuzás.

1801. Kósa János magánlak sértés stb.

1840. Molkucz Tógyer testi épség elleni kh.

1880. Barna Vaszilie tdsti sértés.

1893. Vas Ferencz orgazdaság.

1937. Szabó Gábor erőszakos nem. köz.

Előadó: *Molnár Géza.*

1900. Ifj. Pogány István s. t. izgatás.

1504. Oláh József rágalmasz.

1646. Popa Gyorgye rágalmasz.

1709. Szusztra Tógyer lopás.

1710. Stefán Sándor lopás és orgazdaság.

1711. Haczag Valentin testi sérlés.

1744. Indrenka Annucza testi sértés.

1745. Popa Mitru testi sértés.

1779. Osvald Ferencz rágalmasz.

1794. Mitruska Tanaszil testi sértés.

1897. Bonczos András rágalmasz.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

1798. Lukács Mecz köz és mag. okirat hamisítás.

1831. Süveges Zsuzsanna s. t. magzat elhaltás.

1291. Herpai Zsófia — Vetési Gábor és neje.

1296. Réti S utóda — Faragó László.

1314. Budapesti Erzsébet városi tkptr — Kohn Lajos.

Előadó: *Bócz Géza.*

1244. Bak Jándor — Katona József s. t.

1259. Tamásfalvi Thury Ignácz — Plastyin János s. t.

1267. Borsi Zsuzsanna — hagyatéki ügye.

1288. Nikodén János — hagyatéki ügye.

1298. Bessenyei Lászlóné — hagyatéki ügye.

1299. Trippa Gyirika — hagyatéki ügye.

1315. Mortó Gyorgye Burián László.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

1216. Jerán Mária — Jerán Anna s. t.

1238. Patkás József — Patkás Flora s. t.

Előadó: *Fráter Imre.*

1106. Lévai Imre s. t. — Cserős József.

1116. Kapocsi András s. t. — Csizmadia f.

József 1260. Bogdán Antal — Bartha György.

1261. Bartha György — Bogdán Antal.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanáz.*

1063. Fülöp Lidia — Bőjtös József.

1064. Kiss Benjamin — Nagy Terézia.

1065. Szőke Róza — Szunyogh János.

1066. Nagy Endre — Erdős Mária.

1067. Kopis Imre — Szalkai Ágnes.
1077. Duzs Mihály — Püski Rebeka.
1096. Lenkei Péter — Kovács Razália.
1101. Kaufmann Gusztávné — Kaufmann Gusztáv.
1109. Krenyitzky Julia — Ambrus Imre.

Polgári tanács.

Előadó: *Dr. Járossy Károly.*

1279. Alinasi János — Sugár Béla.

1138. Eisenstädter S. s. t. — Bittenbänder

Konrádné.

1186. Dezsőtéle kegyesalapítvány — Mariási János s. t.

1071. Z. Nagy Lászlóné — Kormos Imre.

1285. Pelyva Mihály s. t. — Isztim Lázár.

1312. Nagy Szebeni tkptr. — Reich B.

Károly.

1313. Cziczila Jánosné — Szelle József.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

1187. Máté Lőrincz — Petrucz Demeter.

1258. Heidmann Hermin — gr. Csáky

Albin.

1268. Varga Péter — Csapó Mihály.

1169. Kenéz Lajos s. t. — Fekete Sándor

és neje.

1270. Lajos Mihály — Tóth Ferencz.

1284. Ciricz Imre s. t. tkvi. ügye.

1289. Ifj. Pribak György — Grada Gyorgye.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

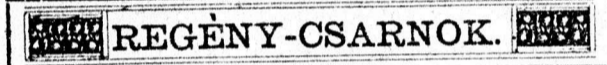
1080. Epstein Sándor — Pollák Lőrincz és fia.

1273. Singer Mózes — Transilvania bizt.

tsága.

1275. Graszal János — Veisz és Viktor

czég.

10.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: *Tátraházi R. P.*

A nélkül, hogy oda figyelt volna szavaira, így folytatta, mintha magában beszélt volna:

— Igen! előre! hogy remélhessem, hogy az vagy ez általam megjavult; előre! de csak azért, hogy meg legyen a tudat, hogy soha senkinek fájdalmat, bánatot nem okoztam.

Meglepve reá nézett: hallom ugyan a hirt, de nem tudom elhinni, mondhatta volna Fransttal.

— Ez rendkívül ünnepélyesen hangzik — szólt gunyolódva — nagyon idealisztikus.

Irén nem volt nagyon érzékeny és így nem igen vette fel a szavakat.

— Ez a haszon, hogy a helyett, hogy ott a többiekkel játszanék, itten vitatkozom — szólt vidáman — ott keresnek, itt kinevetnek.

Mosolygott, meghajtotta magát könnyedén, aztán pedig elsietett a többiekhez vissza.

Örvendett az örvendőkkel, de mikor aztán a vendégek eltávoztak, mikor aztán minden elcsendesedett körülötte, eszébe jutott megint a párbeszéd.

Új rokonán sok tulajdonságot talált, a mi neki nem tetszett, ami finom érzését sértette, mindazonáltal vonzotta valami hozzá. Waldheim oly férfi, kivel jól el lehet beszélgetni és ilyent Irén a maga szük körében keveset talált.

Részvétellel és érdeklődéssel volt Waldheim iránt, vajjon eléri majd célját. Ugy látszik, egész szerencséjét egy kártyára bizta, de mi is lesz vele, ha a játékot elveszti?

IV. FEJEZET.

Waldheimra is furcsa benyomásokat hagyott hátra a mai délután. Érdeklődött Irén iránt, ámbár nézeteivel nem tudott megbarátkozni. Mennyivel másképpen hangzottak az elvek, melyeket édes anyjától tanult Waldheim és e két nő — mosolygott — egy törzstől származik. Elgondolkozott, vajjon mi lett volna belőle, ha életében oly elveket követett volna, mint Irén. Sokra nem vitte volna velük de... Mily jól esett neki látnia, hogy Irén szeméből mily ártatlanság, lelki béke és nyugodtság sugárzik. Ily gondolatokba merülve haza érkezett

már a kapu alatt várta az inasa, — ki különben rendkívül feltűnő alak volt — azon jelentéssel, hogy délután megérkezett a titkár ur és tudakozódott az iránt, hogy mikor teheti tiszteletét a nagyságos úrnál.

Waldheim rendkívül megörült e hírek és megmondta az inasának, hogy a titkár ur jöhet azonnal.

Belépett szobájába, a hol a lámpa már égett és minden a legnagyobb rendben volt. A íróasztalon volt a délutáni posta, újságok és levelek, melyeket — abba hagyva minden ábrándozást — azonnal át is nézett. Még el sem olvasta mind a leveleket, már jelentette az inas Kern urat, aki mindjárt be is lépett mély hajlongások közt.

Feltűnően nem szép alak volt a titkár. Ellenségei avval bosszantották Waldheimot, ezt a titkárt azért választotta magának, hogy az ő szépsége annál jobban feltűnjön.

Mások úgy vélekedtek, a titkár bizonyosan okos ember, azért vette magához Waldheim. Kurta lábain aránytalanul széles és magas vállai miatt különösen alaktalan felső test nyugodott, hová óriási fej, hatalmas állal és még nagyobb kék szeme és a mosoly, mely néha körüljátszotta nagy száját, ellensúlyozták egy kicsit arca kellemetlen vonásait.

Mindazonáltal Waldheim előtt nagy tekintélyben állhatott, mert előbbi tekintetéből, melylyel fogadta, sokkal többet lehetett kiolvasni, mint az elűjáró egykedvű jóakarata.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A kvóta bizottság ülése.

Bécs, június 11. (Saj. tud. távirata.)

A hetes albizottságok mai értekezletén a kvótaügyben közeledés történt. Ugylátszik megegyezésre jutnak. A magyar kvótabizottság délutáni üléséről jelentést tett a hetes bizottságnak.

Bánffy Dezső kihallgatáson.

Bécs, június 11. (Saj. tud. távirata.)

Ő Felsége Bánffy Dezső miniszterelnököt hosszabb kihallgatáson fogadta.

Diszebéd az osztr. miniszterelnöknél.

Bécs, június 11. (Saját tud. táv.)

Thún gróf osztrák miniszterelnök a kvóta-küldöttségek tiszteletére ma este ebédet ad.

Munkások gyűlése.

Budapest, jun. 11. (Saját tud. táv.)

Holnap, vasárnap hat munkás-gyűlés lesz a fővárosban.

Zágráb veszedelme.

Zágráb, jun. 11. (Saját tud. táv.)

Ma reggel Zágrábban borzasztó víz árpusztított. A felhőszakadás következtében a városon keresztül folyó Medvescák-patak megdagadt, nagy fatuskókat ragadt magával, amelyek az egyes hidaknál összeszorítottak. Ennek következtében a víz kilépett medréből, betódult a házakba és az utcákat méter magasságig elöntötte. Legtöbbet szenvedtek az Ilicán levő házak, ahol minden pincze víz alatt áll. A Altschul-bazárba hátulról tódult be a víz, az egész helyiséget elpusztította és a vas iv gerendákat papír módjára felgöngyöltette, innen egész szélességében a Sellacitérien és az Ilicán át tovább rohant az ár. A börgyár is nagy károkat szenvedett. A

gépek elpusztultak, az anyagot pedig az ár elsodorta. A város iszap-tengerhez hasonlít. A mentési munkálatokat önfeláldozással vezetik Bechtolsheim hadtestparancsnok, Mosinsky polgármester és Lenuci városi közmunka tanácsos. Emberéletben nem esett kár. Az anyagi kár igen nagy és hozzávetőleg már most egy fél millióra becsülik.

Óriási vizáradás.

Budapest, június 11. (Saj. tud. táv.)

Belgiumban óriási vizáradás van. A kár 15 millió frank.

A háború.

Budapest, június 11. (Saj. tud. táv.)

Madridból sürgönyzik: Hír szerint Németország kezdeményező lépéseket fog tenni az iránt, hogy a Filippi-szigetek ügyében európai kongresszus üljön össze. Radovitz német nagykövet és Almodovar herceg külügyminiszter közt tanácskozás folyt, amit élénken kommentálnak.

A szenátus tegnapi ülésén Comas kifejezte azt az óhaját, hogy a külföldi adósság szelvényeit pesetákban fizessék.

A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a nemzeti hitel az elvállalt kötelezettségek teljesítését kívánja.

Havannából érkezett távirat szerint az ottani kikötő előtt két ágyunaszád és egy monitor, Santiago de Cuba előtt pedig 20 hajó, köztük 8 páncélos hajó van.

Budapest, jun. 11. (Saját tud. táv.)

New-Yorkból sürgönyzik: Az értéktőzsde lanyhán nyílt meg, később megszilárdult és szilárdan zárult. Értékpapir forgalom öt-százkétezer darab.

Budapest, jun. 11. (Saját tud. táv.)

Egy amerikai flotta újra bombázta szajogot, kikötni akart, de visszaverték.

KÖZGAZDASÁG.

Kalászkok.

— Gazdasági szakismeretek terjesztése. Kisgazdák kéjutazása és az állami gazdaságok Por és golyó. —

(b. i.) Mik azon előfeltételek, melyek által gazdasági életünk föllendülését biztosíthatjuk? Ha e kérdést belekiáltjuk a mai forgalmi élet zűrzavarába — száz meg száz féle feleletet kapunk rá, de a tapasztalt hiányt nem igen halljuk emlegetni. Igen! a magyar gazda lehet, hogy járatlan a spekulatív dolgokban s ennél fogva többször rászédetik, lehet, hogy nem elég élelmes és fúrge a mai üzleti világban és ennél fogva hátramaradást szenved, — de hogy nem tapasztalatlan a gazdálkodás terén, legalább nem annyira, hogy összes gazdasági bajainkat ennek kelljen tulajdonítanunk, az bizonyításra nem szorul. Ha talán terményei a fajokban hiányt szenvednek, az a külföld példájára alakult. Növényhonosító egyletekkel helyre hozható, ha eszközei elavultak annak nem ő, hanem szegényes helyzete az oka. »Tudnám én azt — —!« és hozzá tesz egy cigány praepositiót a földműves, midőn rozoga eszközeit vetik szemére.

A múlt év folyamán olyas mintagazdaságok terve szívárgott ki a gazdasági egyletek útján, melyek a kisgazdaság keretébe megférő minden modern műszerekkel el lennének

látva és intenzíve vezetve. Érdeklődéssel fogadtuk e tervet ugyszintén a gazdasági egyletek által vidékenként rendezett felolvasásokat és igen nagyot csalódtunk, midőn a mintagazdaságokból »kisgazdák kirándulása« kerekedett ki. Ha a hegy nem jön Mahomedhez, Mahomed megy a hegyhez.

A cél ugyan egy, de az eredmény félreismertlenül más. A kisgazdák kirándulása vagy jobban mondva kéjutazása merőben czélt tévesztett dolog és igen sajnálatos körülmény, hogy a »Biharmegyei Gazdasági Egyesület«, mely eddig hivatását a maga körében kellő komolysággal teljesítette, ilyen czélt tévesztett, vagy legalább is rejtett czélu miniszteri megbízás végrehajtásához nagyon is komolyan fogott hozzá. Mit is tapasztal a kisgazda a kirándulásában? Most különösen nem sok dicséretet és joggal megint csak azt mondhatja a látottakra: »Tudnám én azt, ha...!« Az állami gazdaságokra az első negyedévi számadásai felette siralmasak és bizony igen tanulságosak, de azért nem igen követendő! Bevétele volt: 1043670 frt és kiadása pedig 1558241 frt, tehát több mint félmillióval passzíviseznek elfogadható okát, ha az előző évek számadatait áttekintjük, az indokolás nem igen tudja adni.

Tehát magyar! most ide nézz! Itt olyan gazdaságokat láthatsz, melynek minden 1 frt jövedelme ezuttal csak 1 frt 50 krba kerül.

Ne ülj magyar a Gidránra. Hagyd te azt az élvezetet csak az utazó Csulalongkoru-ok és japáni alkirályokra. Te pedig eredj vissza kis falucskádba és műveld tovább földcskéidet a látottak szerint, de több szorgalommal.

Daálon a csendőrök hatszor lőttek a tömegre és halva maradt 2 ember, máshelyen ismét működtek a csendőrök és halva maradt 4, 10, 20 sőt ha össze számláljuk az évi fegyver csendőr által inscenizozott véres összeütközések kárvallottait százakra megy az elesettek száma. »Olyan kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkosnak is megkellene bocsátani.« — mondja a nagy Széchenyi. Nem igen hihető pedig, hogy Magyarországon már annyira elfajultak volna a viszonyok, hogy egy kis libanyomás vizsálynak más békés megoldása ne lehetne, mint por és golyó. Valóban ilyen elfajulásokat látva szomorú sejtelmekkel nézünk az aratás elébe, midőn a helyzet kiélestitése következtében szinte állandó zenéje lesz a fegyverdörej és halálhörgés. Ez a mi hatóságaink leggyakoribb a szocialis bajok megoldására.

A biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya folyó hó 15-én, azaz szerdán délután 3 órakor az egylet hivatalos helyiségében, Nagy Sándor-utca, (Eleméry-ház) gyűlést tart, melynek tárgyai a következők:

1. Földművelésügyi miniszterium leirata a gabonauzsora tárgyában.
2. Földművelésügyi miniszterium leirata az Amerikából származó élőnövények és a San Jose pajzstetűvel lepelt gyümölcs behozatalának tilalmazása tárgyában.
3. Földművelésügyi miniszterium Molnár István a fatenyésztésről írt könyvét megküldi.
4. Földművelésügyi miniszterium a fedező állomások jegyzékét megküldi.
5. Földművelésügyi miniszterium a vetések állására vonatkozó tudósítások beküldésére az egyletet felkéri.
6. Földművelésügyi miniszterium leirata a kisgazdák tanulmányi kirándulása tárgyában.
7. Elnökség előterjesztése az egylet által rendezendő mezőhegyesi tanulmányi kirándulások iránt.
8. Elnökség előterjesztése a vármegyében létesítendő hitelszövetkezetek iránt.
4. Magyar államvasut értesíti az egyesületet, hogy a peronospora elleni permetezésre szállítandó rézgálicznak kedvezményes díjtelt állapított meg.

10. Elnök előterjesztése a Kozma-szobor leplezéséről.

11. Biharmegye felkéri az egyesületet, hogy a vármegye diószegi szőlő-telepét ismertessük.

12. Országos Gazd. Egylet kérdést tesz az iránt, hogy mi az oka annak, hogy a marhasót az állatok részére a gazdaközönség nem veszi jobban igénybe.

13. Elnökség előterjesztése a vármegyében létesítendő mintagazdaság iránt.

14. Elnökség jelentése a tél folyamán tartott szakszerű felolvasások kinyomatásáról, széjjelkúldéséről és a felmerült költségekről.

15. Elnökség előterjesztése a vármegye közsé-geiben levő malmok s az ott uralkodó rendszerekről

16. Elnökség előterjesztése a vármegyében rendezendő tenyészállat-kiállítás iránt.

17. Nagyváradi város tanácsa értesíti az egye-sületet, hogy az epreskertré szüksége lehet s így a bérszerződést nem újítja meg.

18. Új tagok felvétele.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, június 11.

Buza őszre	9.54
Buza tavaszra	11.45
Tengeri	5.32
Rozs őszre	7.22
Zab őszre	5.84

Értéktőzde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, június 11.

Déli vasut	78.—
Rimamurányi	252.3/4
Magyar jelzalog	253.1/4
Magyar leszámítoló	261.—
Iparbank	107.—
Budapest közuti	389.3/4
Kereskedelmi bank	1488.3/4
Salgótarjáni	636.—
Waggon-kölcsön	244.—
Villamos vasut	268.1/2

Bécs június 11.

Az irányzat szilárd

Osztr. hitel	360.—
Magyar hitel	401.—
Allamvasut	360.—
Birodalmi márka	58.87

Nyitáson arcfolyamok

a budapesti árs- és értéktőzsdén 1898 június 11-én.

Magyar aranyjardék 4%	121.25
Magyar koronajardék	98.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.25
Magyar keleti vasuti államsorsjegy 1876-ból	120.25
Magyar földművelésügyi kötvény 4%	97.25
Italmérési jog meg. & Rási kötvény	100.40
Horvát-szlavon földművelésügyi kötvény	97.75
Magyar nyelvisegély-kölcsön	157.50
Tiszszabályozási & szegedi sorsjegy kölcsön	139.—
Osztrák áratok papírban	101.75
Osztrák áratok ezüstben	101.75
Osztrák áratok aranyban	121.50
Osztrák kero. áratok	101.25
1860. Osztr. államsorsjegyek	142.50
Osztrák magyar bankrészvény	914.—
Magyar hitelbankrészvény	401.25
Osztr. k. hitelintézet részvény	358.90
Fá is vista	360.—
Német birod. lmi márka	58.85
London vista	120.10
Páris vista	47.50
20 márkás arany	11.78

SZERKESZTŐI POSTA.

K. L. Nagyváradi. Már csütörtöki számunk-ban megírtuk, hogy a sár- és kavics szállításnál elkövetett csalás ügyében a vádhatározatra vonatkozólag akként határozott a kir. Itélő tábla, hogy **Csepely Zsigmond és Deák József**-re a vádala helyezést fenntartja, de a vizsgálati fogságot be-szünteti. **Busch Dávid** főmérnök és **Beszedics János** mérnökre nézve a kir. Itélőtábla a vádat **eljeltte.**

R. lev. Szilágy-Somlyó. Gyakrabban és sze-vesen adnánk helyet tudósításainak. Régebben — ugy emlékszünk — tárczákat is ígért, de nem kap-tunk, pedig azt olvastam valahol, hogy most egész kötet jelenik meg. Az a pátria különben nagyon idegen lett hozzánk. Talán itt lenne az ideje meg-ujítani a régi viszonyt. Szives üdvözlét!

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Evadberlet 88. szám. Kisebberlet 86. szám
Páros Páros.

Ma vasárnap, 1898. június 12-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Délután 4 órakor, fél helyárrakkal:

Nebántsvirág.

Operette 3 felvonásban.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal:

bérletfolyamban:

Harmadszor:

Diplomás kisasszonyok.

Énekes fővárosi életkép 3 felvonásban.
Irtá: Kövesi Albert.

Személyek:

Liptai Fridolin, nyugalomba vo-nult kereskedő	Vendrei Ferencz.
Eudoxia neje	Váradyné.
Ilona leányuk, doktor juris	Baróthy Irma.
Elek, fiuk, gyógyszerész	Pataki Béla.
Faragó Gábor, magánzó	
Dr. Faragó Margit, leánya, orvos tudor	Miklósi Ilona.
Csillag Béla, miniszteri hiva-talnok	
Dr. Csillag Arabella, neje, egye-temi magántanár	
Graffine Goliáth, orosz-lánszeli-dítő, állat imitátor	Marosi Adél.
Ocezáne, trapez-művész, a lég királynéja	Margó Zelma.
Dr. Betegh Árpád, orvos	Ódry Árpád.
Rendőrbiztos	Várad M.

Helyárrak mint rendszeren.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, hétfőn, 1898. június 13-án:

bérletfolyamban:

Bál után. Bajazzók.

Vigjáték 1 felvonásban. Opera 1 felvonásban.

Előkészületen:

Coulisset ur.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Vizgyógyintézet megnyitás.

Helybeli fürdő-szállodám Körös-parti részében a legnagyobb **kényelemmel** el-látott

vizgyógyintézetet

rendeztem be és azt **dr. Fisch Áron** or-vos ur vezetése mellett f. évi június hó **4-én megnyitottam.**

Kiváló tisztelettel

Rimanóczy Kálmán.

Eladó ház.

Nagy-Fürdő-utcán 670. sz.
ház szabad kézből eladó.

Értekezhetni a helyszi-nén a tulajdonossal.

Pályázati hirdetmény.

A Berettyó vizszabályozó és ármen-tesítő társulatnál rendszeresített **köny-velő-ellenőri** állás elhalálozás folytán megüresedvén, erre a társ. választmány megbízásából ezennel pályázatot hirdetek s felhívom a 24-ik életévüket betöltött azon magyar állampolgárokat, kik ezen állást elnyerni óhajtanák, hogy ez iránti folyamodványaikat eddigi foglalkozásukat és gyakorlatukat igazoló okmányokkal a **folyó év június hó 23-ikának délutáni 5 órájáig** a társulat igazga-tójánál annyival inkább adják be, mert a később beérkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Az állás a f. hó végén megejtendő választás után azonnal elfogalandó s azzal 1000 frt évi fizetés, 200 frt lakbér s minden hozzájárulás nélküli nyugdíj-jogosultság van egybekötve s kiutazáskor az illető 4 frt napidij és a felmerült fuvar költségek felszámítására jogosult. Az állás betöltése után 1000 frt biztosí-ték lesz a megválasztott egyén által le-teendő.

Nagyváradi, 1898. június hó 7-én.

Kovács Béla, s. k.

társ. alelnök.

201 1-2

Festészeti műterem.

A n. é. közönség szives figyelmébe!

Van szerencsénk a nagyérdemű kö-zönséget azon körülményre felhívni, hogy a **Vámház-utca 122. szám** alatt

festészeti műtermet

rendeztünk be, hol is mindennemű **Kréta, Pastel és Olaj** festményeket a **legjutá-nyosabb** árban és a legmodernebb kivi-telben eszközünk.

tisztelettel

PERLROTH és BRAUN.

Értesítés.

Van szerencsénk tudatni, hogy **Zöldfa-utcán Zöldfa-szálloda épületében,**

BERLINER JAKAB FIA féle

czipó, kalap- és divatáru-üzletet **készpénz mellett** előnyös árban meg-vettük s azt a legrövidebb idő alatt

gyári áron alul kiárusítjuk.

E kedvező alkalomra felhívjuk a vevő-közönség szives figyelmét.

Teljes tisztelettel

FÁBRY TESTVÉREK

Fő-utca, Biharmegyei Casinóval szemben.

Zuhany-fürdő megnyitás.

Fürdő-szállodám körösparti részében lévő és a nyári évadra szolgáló

hideg-zuhany fürdőmet megnyitottam,

a mely minden nap délelőtt 11 óráig a nőknek, attól kezdve este fél 8 óráig pedig a férfiaknak rendelkezésre áll.

202 3-3

Tisztelettel

Rimanóczy Kálmán.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellentáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazták kőszvényes, csúszni, tagzagatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorlati Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegekben van; főraktár: Gyógyszerházban készíttetik; Budapest, Bé-
Török József Gyógyszeresnél Budapest. Be-
vásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert
több kisebbbértékű utánszót van forgalomban. Ki
nemeakar megkérőzni, az minden egyes
üveget „Horgony” véjegy és Richter cégjegy-
zés nélkül mást nem valódit utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és társai, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Nincs többé lábfájás

sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lajyos láb, sem lábégés. Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el. Párja egyszerű 60 kr. kettős vastagságu 1 ft 20 kr. Az Asbest talpbétét kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előlege beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Vízonteladókna megfelelő árengedmény.

Általános Asbetáru gyár betét-társaság. Budapest, VI., Sziv-u. 18.

A magyar általános

kőszénbánya-részvénytársulat

Budapest, V., Erzsébet-tér 19.

A cséplési idény

alkalmából különös figyelmébe ajánlja a t. cz. gazdaközönségnek, valamint gőzmalmoknak, szeszgyáraknak, téglá- és mészegetőknek és egyéb iparvállalatoknak, **kazánfűtéshez** kiválóan alkalmas

akna-cséplési (koczká) és darabos-szenét

királdi és sajószentpéteri bányáiból, legjutányosabb áron, egész kocsik rakományokban, minden állomásra szállítva.

Ajánlattal és egyéb felvilágosítással készséggel szolgál

„MAGYAR ÁLTALÁNOS KŐSZÉNBÁNYA-RÉSZVÉNYTÁRSULAT”
BUDAPEST, V, Erzsébet-tér 19.

196 2-3

vagy annak képviselője:

HEVESI GYULA ut **DEBRECZENBEN.**

SUPKA G.

FÜSZERKERESKEDÉS a (Szent-Jánoshoz.)
NAGYVÁRAD, Bémer-tér, Gramm-ház.

A nagyérdemű közönség szives figyelmébe!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy a helybeli piacon (Bémer-tér) előbb *Kádár János* fiók üzlet (Kis-hidő Gramm-ház) helyiségében *fűszer* üzletet rendeztem be s azt *törvénszerűleg* bejegyezve *SUPKA G.* saját nevem alatt fogom vezetni.

Midőn ezen körülményről a nagyérdemű vevőközönséget tisztelettel értesitem, bátorodom megemlíteni, hogy minden törekvésemet arra összpontosítom, miszerint *friss* és *jó árucikkeimmel*, *előnyös* árakkal és *pontos* kiszolgálással nagyra-
csült bizalmukat mihamarabb kiérdemelni szerencsés lehessenek.

197 2-3

Kiváló tisztelettel

SUPKA G.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, miszerint

86 12-0

A SZENT-LÁSZLÓ (Püspök) gyógyfürdő,

mely 33 R^o kénés hévforrásokkal és Artézi-kúttal bir, eddigi fürdő-árait tetemesen leszállítottam, m. p.

„László-fürdő” 24 órára . . . 25 krajczár.

„Erzsébet-fürdő” 24 órára . . . 35 krajczár.

továbbá a Közuti-vasuton váltott oda- és vissza-utazásra szóló II. osztályu vasuti jegy az „István” fürdőre szóló fürdő-jegygyel, fürdő-ruhával együtt 1 frt.

Midőn még a n. é. közönség tudomására hozom, hogy a Püspök gyógyfürdő teljesen a mai kor kívánalmainak megfelelőleg, úgy a női, mint a férfi osztálynál ujonnan berendezett

massirozó kabinkkal van berendezve,

sétaterekkel, tekepályával, Lawn-Tennys-sel van ellátva. Naponta **KISS BÉLA** debreczeni első rangu **ezigány-zenekara** szórakoztatja a t. közönséget.

Ételekről, valamint tisztán kezelt **italokról,** ugyszintén a legpontosabb és legszolidabb kiszolgálásról szintén gondoskodtam.

A n. é. közönség szives látogatását kérve, maradtam

teljes tisztelettel

Czeglédy Sándor, fürdő-bérő.